

(t)huis
in de
Staats

eenmalig
magazine
Okt 2021
5 euro

expositie en buurtgesprekken
vanuit de Nassaukerk

(t)huis in de Staats

Welkom

Dit magazine is onderdeel van de expositie '(T)huis in de Staats' in de Nassaukerk. Buurtbewoners geven een beeld van wat het betekent om in de Staatsliedenbuurt te wonen. De oudste bewoners komen het eerst aan het woord, vervolgens de nieuwere. Tussen de portretten geven fotocollages een impressie van de geschiedenis van de buurt. Magazine en expositie vormen het startschot voor een reeks activiteiten en gesprekken over heden, verleden en toekomst van onze woonwijk. De Nassaukerk wil hiermee een inspirerende plek voor iedereen in de buurt zijn. We danken geïnterviewden en medewerkers voor hun enthousiasme.

*Namens de organisatoren,
Kerk en Buurt Westerpark en de Nassaukerk,
Wiel Dorssers en Erica Meijers*

Inhoud

Henk Slooijer	4
Sipke van der Schaar	8
<i>Impressies van de Staats en Koperen Knopen</i>	<i>12</i>
Eric Duivenvoorden	14
Valerie Murray	18
<i>Krakers</i>	<i>22</i>
Nora Aamour	24
Martijn Akkerman	28
<i>Kerk en buurt Westerpark</i>	<i>32</i>
Yael Goudsmit	34
Tibor Mercks en Morris Abbing	38
<i>Wonen is een recht</i>	<i>42</i>
Sharid, Maarten, Luan en Dali Alles	44
<i>De toekomst van de Staats + colofon</i>	<i>50</i>

Henk Slooijer

WOONT SINDS 1969 IN DE BUURT

Er is nergens in deze buurt een plek waar ik me niet veilig voel. Maar mijn eigen woning is mijn 'Heimat'. Heb me hier altijd thuis gevoeld en heb nooit weg gewild.

‘Mijn eigen woning is mijn Heimat’.

Henk Slooijer woont er dan ook al sinds 1969. Naast zijn werk raakte hij betrokken bij de Nassaukerk en bij Filah, waar hij tot vandaag een grote rol speelt. De buurt is veranderd, maar Henk heeft zich er altijd thuis gevoeld. In het Westerpark, onder de prunussen of op het elzenpad. Zijn laatste rustplek mag ook hier zijn, op Sint Barbara, maar dat is voor veel later. Dit interview vond in zijn Heimat plaats.

Henk, hoe en wanneer ben jij in deze wijk terechtgekomen?

In 1960 ben ik in Amsterdam komen wonen. Ik huurde een kleine kamer bij een hospita in Oud Zuid. Na jaren wilde ik wat groter wonen, en in 1969 werd mij via een kamerverhuurbedrijf deze etage in de Bentinckstraat aangeboden. Tot mijn verbazing kon ik die binnen vierentwintig uur betrekken, samen met mijn toenmalige vriend. Het was een gerenoveerde woning die net was opgeleverd. Mijn huisbaas bezat vier panden, waaronder dus het mijne, en hij renoveerde zestien etages in een paar jaar tijd.

Van de oude bewoners kwam lang niet iedereen terug. De huur ging na de renovatie flink omhoog en niet iedereen kon dat betalen. Maar Kees en ik hadden een baan en wij konden dat wel.

Het kraken van oude leegstaande woningen was toen al een tijd bezig. Om te laten merken dat mijn huis bewoond was hing ik meteen gordijnen op en richtte het huis een beetje in. Binnen een week zaten we er. Mijn vriend is na drie jaar vertrokken, maar ik ben nooit meer weggegaan.

Dat kraken in de wijk ging nog jarenlang door. Vooral studenten en jonge mensen met een kleine beurs probeerden op die manier aan een woning te komen. Vaak met een paar mensen samen. Naar de maatstaven van toen hadden zij dan best de ruimte. De woningnood was hoog, via de normale kanalen was het onmogelijk om aan een huis of zelfs aan een kamer te komen.

Hier stonden erg veel slechte panden die door hun eigenaren niet goed werden onderhouden. Die werden dan opgeknapt en opgedeeld in etages die dan weer verkocht werden.

Had jij contact met de mensen om je heen?

Ik ben vrijwel direct bij de Nassaukerk betrokken geraakt. Mensen uit de Nassaukerk bemoeiden zich met dat kraken en probeerden krakers te steunen. Als een uitzetting zou plaatsvinden werden vanuit de Nassaukerk mensen bij elkaar geroepen om voor de deur van het kraakpand te protesteren om daarmee een uitzetting te voorkomen. Helaas bijna altijd tevergeefs.

Hoe stond jij tegenover de krakers?

Nou, ik had wel een soort van schuldgevoel dat ik zo'n fijn huis had. Ik geloof wel dat mij dat werd aangepreft. Ik moest eigenlijk laten merken dat een en ander mij niet koud liet. Ik kende zelf persoonlijk maar één stel dat uit huis werd gezet. Dat uitzetten ging altijd maar door.

Er werden in die jaren hele buurten afgebroken. Aan de Oostkant van de tramlijn is bijna alles afgebroken en herbouwd, behalve het prachtige pand van De Gruijter, dat werd beschermd. Ooit is daar een tol geweest op de weg naar Haarlem. In mijn begintijd was het mijn kruidenier. Een prachtig pand met aan één zijde allemaal mozaïektegels. Daar stonden de klanten te wachten. Later werd het een café: Tramlijn Begeerte. De originele naam De Gruijter is nu weer op het pand te zien.

Aan mijn kant van de tramlijn is bijna alles blijven staan. Mijn huis is van 1905 en zoals gebleken van goede kwaliteit en bouw. Later werd er ook bij de regering op aangedrongen om goede oude panden te behouden voor de stad. Ik ben dit huis altijd blijven huren totdat mijn huisbaas zei dat ik de enige was die nog voor zo'n lage prijs huurde. Hij wilde wel dat ik het van hem kocht. Ik

kon het krijgen voor de prijs die hij in het begin na de renovatie van de mensen had gevraagd. Ik betaalde – met een lening natuurlijk – twintigduizend gulden. Ik ben de langst wonende hier.

Heb je de wijk zien veranderen?

Ja, er is veel veranderd, al kan ik niet goed zeggen wat er nu anders is. De Staatsliedenbuurt was meer dan nu een echte arbeiderswijk. Het werd een rode wijk genoemd omdat de communistische partij zo aanwezig was. Later kwamen er steeds vaker mensen met meer financiële middelen.

Maar mijn gevoel over deze wijk is altijd goed gebleven. Ik heb me hier altijd thuis gevoeld en heb nooit weg gewild. Ik heb veel burens zien gaan en komen. Er is bijna nooit overlast geweest. Ik ben ook snel tevreden met wat ik heb aan huis en mensen.

Ik ben er ook niet op uit geweest om mijn kringetje met mensen bewust uit te breiden. Wel kan ik zeggen dat door de grotere doorstroom van nu de betrokkenheid naar elkaar iets minder is. Vroeger woonden er vaak grote gezinnen in een huis, nu zijn er vooral een- en tweepersoonshuishoudens en maar weinig kinderen om mij heen.

Je vertelde dat je actief werd in de Nassaukerk.

Wat betekende dat voor jou?

Ik voelde me er erg op mijn gemak en was zeer betrokken. Ik zat snel in de kerkenraad die heel open was. We zaten destijds gemiddeld met dertig kerkenraadsmensen om de tafel. Ik ben dertien jaar scriba geweest en ook nog diaken.

Eind jaren negentig ging ik met vervroegd pensioen. Ik was vijfenvijftig. De KLM liet graag de oudere mensen gaan. Nadat ik een tijdje zonder werk had rondgelopen kwam ik mensen van de kerk tegen die me vroegen te helpen bij het verhuizen van Adrie de Waal Malefijt. Zij was een begrip in de buurt. 'Een moeder van kerk en buurt' werd ze genoemd. Nu moest ze zelf ook naar een wisselwoning vertrekken. De mensen van de Nassaukerk vroegen me daarna of ik geen vrijwilliger wilde

worden bij Filah, het sociaal eetproject van de buurt. Dat bestaat nog steeds, al sinds 1985. Ik kwam daar in 2000 en werd meteen in het diepe gegooid. Vanaf dag één werd ik er eens per week gastheer, wat veel verantwoordelijkheid vraagt. Daar heb ik andere mensen leren kennen: dak- en thuislozen, drugsgebruikers, allemaal met hun eigenaardigheden. Vanuit die positie heb ik een bredere en mildere kijk op mensen gekregen. Ik werk er nu zo'n twintig jaar.

Ook in de Schakel heb ik als vrijwilliger bij het ontbijtproject voor dak- en thuislozen gewerkt. Over het algemeen ging dat goed, ook al was het daar vaak onrustig. Kwam de politie weer eens binnen. Ik heb meegemaakt dat twee mensen met messen tegenover elkaar stonden. Hoe weet ik niet meer, maar het is me gelukt de rust terug te laten keren. Dat is een heftige herinnering voor mij. Ik was toen toch echt wel bang.

Heeft deze buurt een eigen identiteit?

Er is nergens in de buurt een plek waar ik me niet veilig voel. Eigenlijk voel ik me bijna overal wel veilig in Amsterdam. In de Haarlemmerstraat

ben ik een keertje overvallen door drie Marokkaanse bengels. Ik was op weg naar het station en wilde mijn NS-kaart van ze terug omdat ik die nodig had om naar mijn werk te komen. Dat lukte nog. Maar ik moest dat voorval wel eerst zien te verwerken. Ik moest mezelf dwingen om weer elke keer 's ochtends vroeg naar de trein te lopen.

Je hebt een indrukwekkende schelpencollectie.

Hoe is die ontstaan?

Als KLM-er was ik in de gelegenheid om veel te reizen. En overal waar ik kwam zocht ik schelpen en die verzamelde ik dan.

Al vanaf 1984 kwam ik elk jaar in Sri Lanka, waar ik een huis en grote tuin kon 'leasen'. Ik bleef dan altijd drie maanden. Ik heb daar een band met een familie gekregen die ik ook jarenlang financieel heb gesteund. Zij hielpen mij met het verwerven van een stuk grond. Je kunt dat als niet-ingezetene niet zomaar kopen, maar wel leasen, voor negenennegentig jaar. Ik ben nu 81 en wil wel van het huis af, maar afstand doen van de tuin met honderd verschillende door mij gekweekte palmsoorten gaat me wel aan het hart. Toch ben ik

akkoord gegaan met het opgeven van deze plek.

Maar Sri Lanka blijft mijn tweede thuis. Als ik er nu weer naar toe ga zal ik voor het eerst als een soort toerist in een hotel moeten verblijven.

Henk, heb jij hier in de wijk plekken waar je graag komt, waar je aan gehecht bent?

Mijn eigen woning is mijn 'Heimat'. Ik noem dat zo omdat ik uit Nijverdal kom, niet ver van de Duitse grens. Hier voel ik me prettig en veilig.

Maar er zijn veel andere fijne plekken waar ik graag vertoef. Rondom de kinderboerderij en Het Woeste Westen is er een waterrijk gebied waar ik veel kom. Of op het brede wandelpad dat parallel loopt aan de spoorlijn. Dat is een mooie laan, met van die grote elzen. Vlak bij het Conscious Hotel is er een plek waar ik eind februari weer onder de bloeiende prunusbomen hoop te zitten en te genieten. Daar mag je me wel vereeuwigen. En als laatste begraafplaats Sint Barbara. Dat mag mijn laatste rustplek zijn, Deo Volente.

▲▲
door Gerrie Willemsen

Er zijn veel fijne plekken waar ik graag vertoef. Bijvoorbeeld op het brede wandelpad dat parallel loopt aan de spoorlijn. Dat is een mooie laan, met van die grote elzen.

Sipke van der Schaar

LOOPT AL JAREN DOOR DE BUURT

*Ik weet dat dit een niet-buurt is.
Het is gewoon een niet-buurt.
Maar dat past hier.*

'Ik ben helemaal niet de juiste persoon

om iets over de buurt te vertellen. Ik weet er niets van'. Toch kun je Sipke van der Schaar dagelijks op straat tegenkomen: op de Haarlemmerweg, in het Westerpark, rond Sint-Barbara, overal heeft hij zijn plekjes. Al heel lang ook komt hij bijna dagelijks bij inloophuis De Schakel. Het interview vindt gedeeltelijk daar plaats en gedeeltelijk tijdens een wandeling door de buurt.

Sipke, jij loopt hier al heel lang rond. Kun jij mij iets over de buurt vertellen?

Ik ben helemaal niet de juiste persoon om iets over de buurt te vertellen. Ik weet niets van de buurt. Ja dat het een niet-buurt is. Het is gewoon een niet-buurt.

Een niet-buurt?

Dat zie je toch zo. De Staatsliedenbuurt is een niet-buurt omdat het er somber en treurig is. Het straatbeeld en de mensen zijn niet zo vrolijk als bijvoorbeeld in de Spaarndammerbuurt. Dat is een wel-buurt. De mensen daar zijn vrolijk. De straten, de winkelstraten, dat is een wel-buurt. Maar hier op straat nee, de mensen zijn somber. En

ja daarom staat hier het inloophuis. Natuurlijk. Hier kan een inloophuis, hier past het, maar in de Spaarndammerbuurt? De Magdalenakerk. Daar gebeurde nog wat maar ook niet echt. En die is nu weg. Ja, tien jaar geleden stond hij daar nog, die is nu weg. Maar hier? Hier is het armoedig en treurig. Ik heb ook wel eens in Zuid gezeten. Daar in de buurt, op straat, in Zuiderburg dat is nog erger. Dan is het rijk en treurig. Dat klopt niet, dat past niet. Nee hier past het. Armoedig en treurig.

Verandert de buurt?

Ik zie geen verandering. Het blijft een niet-buurt. Nou ja natuurlijk meer yuppies en de huizenprijzen zijn omhooggegaan. Het echte omslagpunt

was natuurlijk in de krakerstijd. Hier zaten de krakers. Dit was de armste buurt van Amsterdam. Echt, dat zou je niet zeggen nu. Maar dit was de armste buurt van Amsterdam.

Wanneer was dat?

'De jaren tachtig, in het begin zoiets. Ik woonde aan de Marnixstraat. Toen ben ik hier een keer naartoe gekomen. Naar dat café, hier om de hoek. Hoe heet dat? Ik weet het niet. In ieder geval, dat was een café. Je kwam binnen. Een huishouden van Jan Steen. Ik dronk toen bijna niet. Maar ja, daar liepen figuren. Dat was echt hier, de Staatsliedenbuurt. Daarom natuurlijk ook dat de buurt nog altijd zo is, een niet-buurt. Dat is trouwens niet van mij, maar iemand heeft mij dat ooit eens verteld en toen ben ik erop gaan letten. En ja, je ziet het.

Wat is jouw plek in de buurt?

Mijn plek? Dat is het bruggetje. Het bruggetje in het Westerpark, zo halverwege. Maar dat is het nu niet meer. Ze hebben die brug gerenoveerd met die latten. Dat hout. Nu is die niet meer

waterdicht maar met van die kieren. Nu komt de regen er gewoon doorheen. Daar kom ik dus nooit meer. Maar dat was mijn plek, tussen de ratten. Ja een gezellige boel. Niet zoals jouw donzen deken, maar avontuurlijk. Maar dat is een plek waar ik nu nooit meer kom. Zo gaat dat vaak.

Heb je nog meer plekken?

Ik heb zoveel plekken gekend in de buurt. Bijvoorbeeld die plek onder de bogen bij het van Beuningenplein. Kennen jullie dat? Dat is niet mijn plek. Die is van anderen. Daar staan altijd mannen te hangen. Nou, dat gaat er niet altijd zo leuk aan toe. Of die plek bij de kinderopvang. Kennen jullie die? Daar ben ik een keer bekogeld met stenen. Daar achter dat muurtje. Ja, daar kom ik niet meer zo vaak. Wat vinden jullie, kan ik bij een kinderopvang gaan liggen? Daar in het Westerpark. Natuurlijk niet als ze open zijn. Ja, dat kan misschien eigenlijk niet. Ik kom er niet meer. Alle plekken die ik aanwijs zijn plekken uit het verleden. Daar kom ik nu niet meer. Zoals bij Filah, dat was ook zo'n plek. Een beetje klein, maar wel droog. En daar kwamen mensen nog wel eens iets brengen. Eten, of iemand stopte mij een tientje toe. Dat

gebeurde daar. Daar lopen mensen langs.

En daar is die plek, onder dat afdak. Daar zit je droog, maar die is dus van iemand anders. Daar kan ik dan niet zomaar gaan liggen. Het is een beetje of ik jullie een dorre bos bloemen laat zien. Je laat toch niet zo'n mooie bos rozen zien, dat ga je niet showen. Nee een verdorde bos, het verleden, ja dat laat je zien. Die plekken dus.

Hier bij het bruggetje, hier lopen 's avonds ook mensen voorbij. Die zeggen dan gedag. Er loopt van alles voorbij. Over dat paadje. Mensen die een avondwandeling doen. En dan komen ze mij tegen. Maar ik blijf hier dan alleen liggen onder deze brug. Terwijl zij naar huis gaan. Dat doe ik niet meer. Ik ga nu naar de opvang. Dat is niets meer. Dan zit ik hier onder dit bruggetje vast in mijn hoofd. Maar deze plek, dit was wel mijn plek. Hier gewoon op een stuk karton. Niet zoals die Polen doen, met hele matrassen en die dan ook laten liggen. Nee. Hier. Daar had niemand last van toch? Nu kan het niet meer, met dit beton. Ik lig helemaal schuin. Dat werkt niet.

Wat is nu je vaste plek?

Nu zit ik bij de 24-uursopvang. Dat is

nu mijn plek. Bij Sint Barbara. Ik slaap niet meer op straat. Eigenlijk wel mooi dat die plek hier in de buurt is. Veel beter dan helemaal in Zuid. Dat werkt voor mij niet. Dit is mijn buurt. Ik ben de enige uit de opvang die uit deze buurt komt. Voor mij is dat goed. Ik ken de buurt, de plekken zoals deze. Ik zie hier wel af en toe iemand die ook van hier is. Maar ik ben eigenlijk de enige die hier uit de buurt komt, die de buurt kent en ook de plekjes weet waar je kunt schuilen.

▲▲

door Jette Uittenhout

Dit is mijn buurt: ik ken de buurt en de plekjes waar je kunt schuilen.

Impressies van de Staats

Fotograaf en activist Philippe Velez McIntyre (Parijs 1953), woont en werkt sinds begin jaren negentig in Amsterdam.

Met archiefmateriaal, eigen werk en andere elementen geeft hij voor (T)huis in de Staats met behulp van collages zijn visie op de buurt. In dit magazine staat een deel van de collages die te zien zijn tijdens de expositie in de Nassaukerk. Meer info: www.philippemcintyre.com. Korte schetsen van historica Rachel Meijers geven beknopte achtergrondinformatie bij de beelden.

Koperen Knopen

Eind negentiende eeuw begon de bouw van de Staatsliedenbuurt. Hier vonden bewoners vanuit het overvolle centrum een nieuwe woning. De gemeente bouwde er onder andere een waterleidingbedrijf en een gasfabriek. Ook de in 1883 gebouwde Westergasfabriek, destijds de grootste steenkoolgasfabriek van Nederland, zorgde voor werkgelegenheid. In de Staatliedenbuurt woonde een mix van arbeiders en ambtenaren, politieagenten, brandweerlieden. Naar de koperen knopen op hun uniform werd de buurt dan ook de Koperen Knopenbuurt genoemd. De vrouwen werkten in winkeltjes in de buurt of boden diensten aan. Wonen en werken waren verbonden in de Staatsliedenbuurt. In de jaren dertig vertrokken bewoners met meer geld naar nieuwbouwwijken als De Baarsjes of de Zeeheldenbuurt. De huizen daar waren mooier en groter. In de Staats bleven de armere mensen achter en in de lege huizen kwamen veel fabrieksarbeiders wonen. Voor veel mannen was geen werk. Zij zaten hele dagen in de kroeg omdat het thuis te vol was. De steeds grotere werkloosheid leidde tot spanningen in de buurt en in de rest van de stad. De socialisten organiseerden demonstraties. De conflicten leidden tot het Jordaanoproer en in de Staats het Melkslijtersoproer. Er werd gevochten en hele straten werden opengeboken. Daartussen speelden de kinderen.

Eric Duivenvoorden

WOONT SINDS 1981 IN DE BUURT

Mijn lievelingsplek? De Blauwe Duim. We zaten allemaal in een krakkemikkig huis, je moest steeds gereedschap lenen. Toen bedachten we 'laten we dat collectief organiseren'. En nu zijn we veertig jaar verder en het bestaat nog steeds.

'Dit is de buurt zoals ik vroeger dacht dat het ging worden'.

Eric Duivenvoorden, socioloog, ziet in de huidige Staatsliedenbuurt verwezenlijkt wat hij er veertig jaar geleden al in zag. Hij heeft de krakerstijd van binnenuit meebeleefd: oude bewoners en nieuwe krakers, huisuitzettingen en deurwaarder Braan, blokhoofden en buurtvergaderingen. Wat was dat voor een tijd? Wat is daar nog van over?

Hoe begon het?

De Staatsliedenbuurt was aangewezen als stadvernieuwingswijk. Hele delen zouden tegen de vlakte gaan. Bewoners werden ergens anders geplaatst en panden dichtgespijkerd. En die bleven dan jarenlang staan. Daar kwamen krakers op af.

Daarnaast was er ook nog leegstand van huisjesmelkers, vaak winkeliers die een pandje hadden. Kortom: er was alle reden tot kraken. Woningnood en leegstand tegelijkertijd.

Kraken gebeurde al overal in het land, ook in andere buurten van Amsterdam. Dus toen ik in 1981 naar Amsterdam kwam en een woning zocht was het helemaal niet zo gek dat ik ging kraken. Iemand had mij gezegd dat ik het maar eens in de Staatsliedenbuurt moest proberen. Dus ik naar het kraakspreekuur. Er waren er twee, een op maandag- en een op donderdagavond. Daar zeiden ze dat er iets leegstond in de Van Hogendorpstraat, ik kon er zo in.

Daarna kwam deze woning in de Van Boetzelaerstraat. Het was van de melkboer en stond jarenlang dichtgespijkerd en leeg. Toen heb ik het gekraakt. Dat was zo'n vijfendertig jaar geleden en ik woon er nog steeds.

Hoe was de sfeer in de buurt?

De oorspronkelijke buurtbewoners waren blij met de krakers. Leegstaande huizenblokken werden al snel speelterrein voor de jeugd, die stookte daar brandjes, en de krakers maakten het dan nog een beetje leefbaar. Winkeliers kregen klandizie van de krakers.

Maar vanzelf ging het niet. De oorspronkelijke buurtbewoners wilden vervangende huisvesting, betere woningen, nieuwbouw. Wij krakers kwamen van buiten. Voor ons was een woning

geweldig. Wij woonden vaak in ons een-tje in een huisje waar eerder een heel gezin woonde. Voor hen was het te klein en te tochtig, maar wij waren de koning te rijk. Dus we hadden andere belangen en dat leverde wel eens spanningen op.

De nieuwbouw die er na kwam was vaak veel te duur en daar was altijd gedoe over. Dan werkten wij samen met bijvoorbeeld de wijkraad in het wijkcentrum. Dat waren de vergaderjaren, de jaren zeventig en tachtig.

In de sloopblokken was je een soort veredelde kraakwacht. Ik wilde ook wel iets permanents kraken. Dan hoefde je er niet uit. De deurwaarder kwam wel, maar het was in de Staatsliedenbuurt traditie om die tegen te houden. Braan heette die, een heel aardige vent, een echte Amsterdammer. We belden van tevoren en vroegen hoe laat hij van plan was om te komen. Dan zei hij: 'Rond een uurtje of half negen' en wij zorgden dat wij daar met een hele club stonden. Hij weer: 'Ik zie het al. Overmacht.' Dat gebeurde soms wel twee of drie keer per week. Of als het rustig was, als er niemand was, dan belde hij aan en dan zei je: 'De rest zit binnen', en hij: 'Het is goed hoor'. Zo is dat jaren gegaan. Hij heeft nog een keer een verguld breekijzer van ons gekregen.

Was dat typisch iets van de Staatsliedenbuurt?

Hier hadden allemaal huiseigenaren een huisje, soms wel drie. Die woonden zelf vaak buiten de stad. En de woningbouwverenigingen hadden nog niet veel voet aan de grond.

Daarin was de buurt niet uniek. Al die oude arbeidersbuurten, de Pijp, de Dapperbuurt, de Kinkerbuurt, die kenden ook dat versnipperde eigendom. In de Staatsliedenbuurt lukte het

kraken zo goed omdat de stadsvernieuwing maar niet op gang kwam. Stadsvernieuwing stond achteraan in de rij. In de Dapperbuurt bijvoorbeeld werd al rond 1974 gekraakt, maar daar kwam snel nieuwbouw. Hetzelfde in de Kinkerbuurt. In de Staatsliedenbuurt, en ook wel in de Pijp, bleef alles langer leegstaan, alles duurde veel langer, sloop werd steeds vaker herstel. Dan werd het beleid weer aangepast. Daardoor kregen wij de tijd om te settelen en een gemeenschap op te bouwen.

Wat betekende die gemeenschap?

We organiseerden het kraakspreekuur. Buren die ook gekraakt hadden werden geacht om wat te doen. Daar werden ze op aangesproken. Dat was vroeger veel gebruikelijker, die collectiviteit van vakbonden en politieke partijen. Kraken was misschien wel de laatste beweging daarin. Dat deed je samen. Dat is afgebokkeld. Natuurlijk waren krakers ook individualistisch. We zaten al een beetje op de wip, zo van 'van ons hoeft het allemaal niet zo, alles samen'. We woonden allemaal op een aparte etage maar noemden ons woongroep. We hadden veel dingen collectief geregeld: Filmhuis Cavia, Zaal 100, de Blauwe Duim, die zijn daar nog van over.

Hoe verklaar je die veelheid aan collectieve initiatieven?

De kraakbeweging bood veel ruimte daarvoor. Ruimtes waar je iets mee kon, groepjes voor van alles en nog wat. Amsterdam had een kraakkrant en wij hadden hier een eigen krantje, De Kraakstaat. En een vlugschrift voor de laatste waarschuwing, voor nieuws dat snel verspreid moest worden. En er was een enorme vergadercultuur, blok- en buurtvergaderingen en zo. Er waren wel twintig blokken en elk blok had een blokhoofd en die haalde ook contributie op. Vijf gulden voor krantjes en gemeenschappelijke kosten. Krakers betaalden geen huur maar contributie.

Hoe zit het met de relletjes uit die tijd?

Relletjes? Dat waren rellen, veldslagen. Op kroningsdag zijn er tweehonderd

politieagenten gewond geraakt. Ik geloof dat er die dag iedere vijf minuten een traangasgranaat is afgeschoten. Dat gebeurde steeds vaker. Het liep de spuigaten uit.

Traagang en veldslagen staan tegenover 'community' en 'we doen het samen'.

Hangt ervan af. Als je voelt dat je met zijn allen wordt aangevallen dan creëert dat juist een enorm communitygevoel.

In beginsel volgden we de vreedzame weg. Maar omdat ontruimen in de rest van de stad al gebruikelijk was, kregen we dat hier ook. En bij Staatsliedenbuurtkrakers wist je dat het flink verdedigd ging worden. Dat werd soms echt een prestigeslag. Toen had je de poppen aan het dansen. Burgemeester Van Thijn die de buurt uitgejaagd werd, ontruiming die uit de hand liepen, Hans Kok die op het politiebureau overleed.

Het komt ook door kranten zoals *De Telegraaf*. Die hadden dan sensatieverhalen. Ik kan mij herinneren dat de Johan Melchior Kemperstraat klaar was voor de sloop. Maandag zou een sloopbedrijf komen en dan kwam *De Telegraaf* op zondag een fotoreportage maken over hoe verschrikkelijk het was. Ja, het zag er ook erg uit. Maar wat kun je ertegen doen? De andere kant van de medaille was dat de huizenprijzen daalden als gekken. De gemeente kon voor een appel en een ei de hele buurt opkopen. Dat gebeurde op de achtergrond ook: huisjesmelkers uitkopen.

Uiteindelijk was dat het begin van het einde. Want je legt het natuurlijk af

tegen het geweld van de staat. Als zij hun zinnen op een ontruiming hebben gezet, en de mobiele eenheid komt, dan valt daar niets aan te doen. Rond 1986, 1987 was de angel er wel uit en waren de meeste krakers gelegaliseerd. Toen liep in heel Amsterdam de krakerstijd wel op zijn einde.

Maar dat hebben we jarenlang kunnen uitstellen omdat we een goed verhaal hadden. Dat woningbouwbeleid was toch ook een zootje.

Hoe kijk je nu naar de buurt?

Het was een oude arbeiderswijk, nog even slecht als toen hij gebouwd werd. Er was niets voor jongeren, geen creativiteit, nergens iets voor kinderen om te spelen. De Van Boetzelaerstraat was één groot verkeerspunt. Begin jaren zeventig dachten ze: 'We maken er een rondje van en we bouwen een kinderspeelplaats'. Ik heb dat allemaal zien veranderen.

Het is nog steeds een gemengde buurt. We hebben Ali nog om de hoek. Het is geen rijke buurt, maar wel met goede voorzieningen en dicht bij het centrum. Het is leuk dat dat veertig jaar later erkend wordt.

En de toekomst?

Je ziet het nu al. Als je iets sloopt en er iets nieuws neerzet, kunnen ze veel meer verdienen. Binnen de kortste keren verandert het karakter van de buurt.

Wat is voor jou een symbolische plek in de buurt?

Gemakkelijk: de Blauwe Duim. Dat

Dit is de buurt die ik vroeger dacht dat het ging worden.

is iets dat wij belangrijk vonden. Ik heb het helpen opzetten in 1981. We zaten allemaal in een krakkemikkig huis, je moest steeds iemand zoeken om gereedschap van te lenen. Toen bedachten we 'laten we dat collectief organiseren'. Nu zijn we veertig jaar verder en bestaat het nog steeds. Daar ben ik wel trots op, dat het nog altijd door vrijwilligers wordt gedaan. Vroeger leverden we kraaksets, koevoeten, sleutels voor de waterleiding. En op een gegeven moment hebben we subsidie aangevraagd bij de provincie en die kregen we nog ook. Twaalfduizend gulden. Konden we allemaal gereedschap van kopen. Toen hebben we de hele uitleen ingericht met professioneel gereedschap en sindsdien draait het als een tierelier.

Identificeer jij je met de Staatsliedenbuurt?

Dat wel. Ik let altijd op, is het hier goed, loopt het niet uit de hand? En ik moet zeggen dat ik heel gelukkig ben in deze buurt. Het kan altijd beter, maar ik denk wel: 'Dit is de buurt zoals ik vroeger dacht dat het ging worden'. En ik groet mensen. Dat is toch een gevoel dat je hier thuishoort.

▲▲
door Jette Uittenhout

Valerie Murray

WOONT IN DE BUURT SINDS 1984

De Schakel en de Nassaukerk zijn in de buurt het belangrijkste voor mij. Zo'n plek hebben we nodig in de buurt, en de plek heeft ons nodig. En een vis- en schoenenwinkel, die hebben we ook nodig.

'De Staatsliedenbuurt is een dorp én het is mijn wereld'. Valerie Murray (65), geboren in Glasgow, Schotland, is heel beslist. In 1984 kwam ze hier in de buurt terecht om niet meer weg te gaan. Ze zag de buurt veranderen van een plek van sociale revolutie tot een van de meest geliefde buurten van de stad: 'Gisteren vond ik een briefje op mijn deur geplakt, 'we want to live here' met een telefoonnummer erbij'.

Je kwam in 1984 in de Staatsliedenbuurt terecht?

Ik kwam hier als kraker. De eerste jaren ben ik de buurt niet uit geweest. Ik werd gelijk een deel van de gemeenschap zoals die toen hier bestond. Na zeven jaar nam een vriend me een keertje mee naar de Melkweg, ik had geen idee van het bestaan daarvan. Als je me meenam naar de Spaarndammerbuurt dan dacht ik dat dat het andere eind van de wereld was. Nog steeds denk ik dat.

Voor mij is dit een dorp, echt een dorp. Ik ben geen wereldburger. Ik heb in Glasgow gewoond, in Aberdeen, Londen, Parijs en nu in Amsterdam, maar een wereldburger ben ik niet. Ik voelde mij hier gelijk thuis. Dat liedje van 'Geef mij maar Amsterdam, dat is mooier dan Parijs', dat liedje heb ik geleefd. Ik geniet van de schoonheid van Amsterdam, de klok- en de trapgevels, de grachten, maar voor mij is Amsterdam toch de Staatsliedenbuurt. Dat is een dorp én het is mijn wereld. Ik geloof niet zo in het wereldburgerschap.

En hoe is dat nu?

Sinds ik hier ben komen wonen zijn er tienduizenden mensen bij gekomen, en ik ken ze allemaal niet meer. Toen ik hier pas woonde en ik naar een winkel moest voor boodschappen dan groette ik vijf, zes mensen. Was er iets aan de hand op straat, dan bemoeide ik me ermee, dat was wat je toen deed. Die gemeenschapszin is verloren gegaan. Vooral na de aanleg van het Westerpark, het cultuurpark daar, de Westergasfabriek. Dat is natuurlijk prachtig en gezellig en goed georganiseerd en zo, maar het heeft de 'toon' van de buurt compleet veranderd: in plaats van een schoenenwinkel of een

viswinkel hebben we nu allemaal fancy restaurantjes. Gisteren vond ik een briefje op mijn deur geplakt met de boodschap 'we want to live here' met een telefoonnummer erbij. Dat is een ongelooflijke verandering.

Kijk, toen ik hier kwam wonen was dit een buurt van sociale revolutie. We waren idealisten. De jongens hadden Zaal 100, de meisjes hadden het Wicca-huis, er was DeWitte Jas, de Blauwe Duim. Ik was daar een onderdeel van, op de achtergrond weliswaar, maar toch een onderdeel. Ik speelde mijn rol achter de typemachine: sociaal-revolutionaire pamfletten schrijven. Ik weet zeker dat het Stadsarchief daar nog een flink aantal van zal hebben. Ik was de schrijver toen.

Het was een vrije en wilde tijd. Ik heb zelf geen hippie-'summer of love' meeleefd, maar die begintijd hier komt daar het dichtst bij in de buurt. Krakkers en politie vochten met elkaar en tegelijkertijd zag ik ze handen schudden. Krakkers raakten geïntegreerd gedurende de jaren. Dat vond ik wel typerend voor de Nederlandse samenleving. Krakkers werden burgers.

En nu?

Het is nu steeds anoniemer en commerciëler. Je ziet het ook aan de huizen. Het wordt rijker. Daar ben ik op zich niet tegen en het is waarschijnlijk een goede ontwikkeling, maar ik zeg uitdrukkelijk 'waarschijnlijk', want er is nog steeds armoede in de buurt. Ik zie dat. Ik kom bijna elke dag hier in de Schakel en dan zie ik dat. Ik hoor daar zelf ook bij. Ik leef van een uitkering, ik heb een sociale huurwoning, ik heb een bewindvoerder. Het is minder zichtbaar op straat, maar armoede bestaat hier nog steeds.

Dus bij die opstijgende lijn die veel mensen zien heb jij vraagtekens?

Ik zou willen dat er minder restaurants waren en daarvoor in de plaats een viswinkel en een schoenenwinkel, normale dingen die noodzakelijk zijn voor een buurt.

Heeft de Staatsliedenbuurt een eigen identiteit?

Oh ja. Oh ja. Oh ja. Heel zeker. Iemand vertelde mij ooit dat ze in de Jordaan jaloers zijn op de Staatsliedenbuurt omdat ze hier dingen voor elkaar krijgen, ze vechten voor hun rechten, voor wat ze willen hebben, en dat is voor mij heel duidelijk de identiteit van de Staatsliedenbuurt. De idealen van die begintijd, de sociale revolutie, dat maakt de Staatsliedenbuurt tot wat die is.

Je ziet dat nog steeds in hoe mensen met elkaar omgaan. Het is multicultureel hier, delen zijn Turks, andere delen Berbers, er zijn Surinamers, we komen elkaar de hele tijd tegen, de kinderen zitten op dezelfde school, en mensen moeten er iets voor doen om dat goed te laten gaan, daar moet je voor vechten. Dat is voor mij de Staatsliedenbuurt.

Multicultureel zeg je. Is dit een buurt voor iedereen?

Niet voor iedereen, maar dat heeft niet zozeer met afkomst te maken. Wat ik merk is dat het toch vooral een buurt is voor de jonge generatie. Kijk naar de cafés en restaurants die er zijn. Ik hoor bij de oude garde. Ik houd van rustige dingen, van in het park of op de Rotterdammerbrug zitten. Ik praat de hele dag met mensen, op straat, in het park, maar vooral op de bankjes van de Rotterdammerbrug. Oh en ik houd van een vis- en schoenenwinkel.

Ik geniet van de jongeren, ze zijn nodig voor een buurt, maar ik hoor daar niet bij.

De Rotterdammerbrug speelt een belangrijke rol voor jou?

Ja, daar kom ik elke dag. Iedereen die voorbijloopt groet. En als het te warm is kun je onder de bomen zitten.

Maar eigenlijk zijn de Schakel en de Nassaukerk het belangrijkste voor mij. Dit is mijn club. Het is een levende kerk. Zo'n plek hebben we nodig in de buurt, en de plek heeft ons nodig. Ik kom er iedere dag, om te ontbijten soms of een koffie te drinken, maar meestal gewoon voor een praatje. En hier was ook mijn schrijversclub. Dat was zo'n fantastisch initiatief. Een groep mensen die bij elkaar komt, samen schrijven en je bent samen aan iets bezig dat zin heeft en waardevol is. Dat mis ik heel erg. Dus zodra dat weer terugkomt ga ik daar weer heen. Nu sta ik elke dag om zes uur op, schrijf en lees ik voor mezelf als het ochtendlicht mijn huis binnenvalt. Maar schrijven is geweldig om samen met anderen te doen. Ben ik een schrijver? Ik weet het niet. Misschien. Ik schrijf wel elke dag. Maar uit mezelf is dat toch moeilijk steeds te doen. Ik ben meer een workshop-mens, ik houd ervan om dingen gezamenlijk te doen.

Waar word je blij of verdrietig van?

Waar ik verdrietig van word? Dat weet ik eerlijk gezegd niet. Het is onveiliger geworden, met schiet- en steekpartijen, dat wel. Vroeger, in mijn krakerstijd, was ik nergens bang voor, nu wel. Maar dat ligt meer aan mezelf, denk ik.

Ik ben blij met mijn woning. En met het gemeenschapsleven hier, het dorpse. Ondanks alles wat er in mijn leven mis is gegaan, en geloof mij, er is een hoop misgegaan, leef ik nog steeds en ben ik nog steeds blij met mijn leven hier.

▲▲
door Wiel Dorssers en Hilde Dijkstra

Ik hoor bij de oude garde. Ik houd van rustige dingen, van in het park of op de Rotterdammerbrug zitten.

Krakers

Eind jaren zestig bloeide in Amsterdam een nieuwe jongerencultuur waarin verzet tegen de bestaande rechtsorde centraal stond. De woningnood zorgde voor protest tegen huisjesmelkers die geld verdienden met woningen en deze vaak lang leeg lieten staan.

Ook in de politiek was veel discussie over de woningnood. De uitspraak "In geluk kun je niet wonen" van de Amsterdamse wethouder Jan Schaefer werd een van de leuzen van de kraakbeweging. Jongeren kraakten leegstaande woningen en in de Staats was de leegstand op dat moment groot. Eerst werd er positief op het kraken gereageerd. Het leek een oplossing voor de hoge woningnood: de gekraakte woningen stonden anders toch maar leeg. Bovendien knapten de krakers de woningen op. Zij richtten nieuwe organisaties op zoals de Blauwe Duim en organiseerden culturele evenementen zoals De Staatsliedengreep. Dit zorgde voor een opleving van de buurt. De macht van de krakers werd in de buurt steeds groter. De gemeentelijke Dienst Herhuisvesting had in de praktijk nauwelijks meer iets te zeggen: de krakers bepaalden wie welke woningen kreeg. Dit trok nieuwe krakers aan en zo werd de Staats het krakersbolwerk van Amsterdam. Vanaf het midden van de jaren tachtig trokken naast krakers ook verslaafden en dealers naar de buurt. De openbare orde werd steeds moeilijker te handhaven. Deze ontwikkelingen bereikten een climax in december 1984, toen burgemeester Ed van Thijn tijdens een bezoek de buurt werd uitgejaagd. Het jaar daarop stierf kraker Hans Kok in een politiecel. De heftigste rellen braken in de buurt uit. Uiteindelijk werd besloten om kraakpanden te legaliseren. Krakers werden normale huurders en kregen naast meer rechten ook meer verantwoordelijkheden.

**GEEN METRO
DOOR HET WESTERPARK**
PROTESTEER
tegen de vernietiging van
PROTESTVERGADE
DINSDAG 24 JANU
20.00 UUR
IN DE KOPEREN K

**STEL
NIEUWBOU
DREIG**

**geen sloop
voor
remiekoop**

**WAAR DE RATT
KONING ZIJN**

Nora Aamour

WOONT SINDS 1989 IN DE BUURT

*Ik voel me thuis op aarde,
thuis in Amsterdam,
thuis in Westerpark.*

Op een koude augustusmorgen in 1989 kwam Nora Aamour in Amsterdam aan.

Ze was zeventien en vond het maar niks: 'Ik vond het hier ontzettend stil. De straten waren leeg'. Langzamerhand veroverde ze zich een plek, leerde de taal, begon met vrijwilligerswerk. Nu zou ze niet meer weg willen. Het mooiste plekje? Marokko in het Westerpark.

Nora, wanneer en hoe kwam jij in deze buurt terecht?

Ik ben vanuit Tetouan, Marokko, naar Nederland gekomen. Ik was zeventien. Ik zat drie dagen achter elkaar in de bus en kwam aan op een koude morgen in augustus 1989. Ik reisde met mijn man die al in Amsterdam woonde.

Wat trof je aan?

Alles was anders. Ik vond het ontzettend stil. De straten waren leeg. Ik kom uit een groot gezin en was gewend dat iedereen buiten leefde. Hier was dat niet zo. De Nederlandse taal was voor mij heel moeilijk, het leek in niets op Frans en Engels. Het duurde een jaar of vijf voordat ik er iets van begreep. Beetje bij beetje begon ik er wat van te leren.

Wat deed je toen?

Op een gegeven moment begon ik als vrijwilligster te werken bij buurthuis de Waterval. Ik deed er van alles en liep bijvoorbeeld rond met flyers, sprak iedereen aan en deed dat vooral voor mijzelf. Tot het echt beter ging met de taal. Ik wilde wat voor anderen betekenen, voor vrouwen net als ik, ik leerde hun officieel Arabisch spreken. Omdat ik mezelf de Nederlandse taal meer eigen maakte kon ik ook Nederlandse vrouwen helpen. Hun ging ik ook Arabisch leren.

Hoe was het leven voor jou in deze wijk?

Ik had een klein huisje, één slaapkamer en inmiddels twee kinderen. Heel Westerpark voelde voor mij onveilig. Drugsdealers, junks achter bosjes, mensen met vuurwapens: ik kwam van alles tegen. De gemeente had daar langzamerhand ook oog voor gekregen en ging het een en ander aanpakken en opruimen. Het begon te veranderen.

Nu merk ik al heel lang dat Westerparkbewoners trots zijn op hun wijk, dat zij hier willen blijven wonen. Ze zijn vriendelijk, iedereen kent elkaar. Er wonen veel eenvoudige vrouwen die als één grote familie samenleven. Ik ben er trots op dat mijn inmiddels grote zoon die in Bos en Lommer woont zegt: 'Mama ik wil terug naar Westerpark'.

Is jouw leven hier erg veranderd?

Jazeker. Met Darifa heb ik Stichting Samen Vrouwen Sterk opgericht. Ik had haar leren kennen op de lagere school van onze kinderen. We hebben dezelfde achtergrond en hetzelfde gevoel voor wat je kunt betekenen voor de ander. Van het buurthuis dat moest bezuinigen verhuisden we naar het Huis van de Buurt in de Koperen Knoop. We hebben ook nog een tijdje een ruimte gekregen in de Nassaukerk. Darifa en ik namen een bestaande groep over met het doel vrouwen te helpen. Er hing een sfeer van: 'Er zijn hier geen problemen', maar wij gingen gewoon overal kijken en zagen wat er nodig was.

Via workshops probeerden we in aanmerking te komen voor fondsen. We kregen dat voor elkaar. Wij kregen middelen om meer te doen: vrouwen leren fietsen, naaien, beter Nederlands spreken, formulieren invullen enzovoort. Allerlei problemen kwamen aan de orde waarvoor wij oplossingen zochten. Denk bijvoorbeeld aan huiselijk geweld of eenzaamheid. Er was hier zogenaamd geen probleem, maar doordat wij allerlei activiteiten aanboden kwamen vanzelf ook onderliggende problemen bovendien.

Zo ben ik altijd bezig.

Kloppen bij jullie alleen Marokkaanse vrouwen aan of ook anderen?

Allerlei nationaliteiten komen hier, ze

komen overal vandaan, oud en jong. De taal beter leren spreken staat nog steeds bovenaan, maar ook goed voor jezelf zorgen, jezelf ontdekken. Ouderen komen hier ook op het inloopspreekuur. Wat ik zelf heb ervaren wil ik doorgeven aan anderen.

Weet je hoe je aan die sociale instelling gekomen bent?

Voor mij zijn mensen allemaal gelijk, van welke religie ook. Ik maak geen enkel onderscheid. Ik denk nu aan mijn vader die heel sociaal was. Hij hielp iedereen die iets nodig had. Alles wat ik doe komt uit mijn hart. Ik denk dat iedereen een sleutel heeft. De een maakt grapjes, de ander spreekt mensen aan op een eigen serieuze manier.

Wat is jouw sleutel?

Ik ben op aarde om mensen te helpen, om goede dingen te creëren. Daar word ik blij van.

Om verder te komen in mijn werk heb ik MBO 3 Maatschappelijke Zorg gevolgd. Ik was de beste van de groep. Maar schrijven was voor mij moeilijk. Ik bracht op school de casussen aan omdat zij die niet beschikbaar hadden. In ruil hiervoor hielpen zij mij met de taal.

Spreekbeurten houden vond ik moeilijk, maar ik redde het vooral door mijn motivatie.

Is je netwerk in de loop van de jaren veranderd?

Eigenlijk niet zo. De kinderen zijn groter, de vrouwen zijn meegegroeid. Ik ken hun verhalen. Het gevoel is hetzelfde, maar het is hier mooier geworden. Alles gaat beter. Ik maak eerst een gezellig praatje voordat ik verder de winkel in ga om boodschappen te doen.

Ik spreek mensen gewoon aan. Ik heb geen afstand tot ze. Ja, anderhalve meter nu. Ik voel me thuis op aarde.

Vooral in Amsterdam?

Ja, heel erg. Ik voel dat niet zo bijvoorbeeld in Parijs of in Duitsland.

Heb je veel contact met je burens?

Burens om mij heen zijn wel vaak

gegaan en gekomen. Ik heb nog één buurvrouw die mij heel goed kent en die mij onlangs vroeg: 'Hoe kan ik jou helpen?' Door corona zijn we wat achter geraakt soms. Nu maken we individueel afspraken met mensen. Ik breng haar dan in contact met iemand die haar hulp goed kan gebruiken.

Waarom is deze buurt voor jou belangrijk? Kun je die vergelijken met andere buurten?

Nee, niet zo goed. Westerpark is voor mij wel het belangrijkste. Er is een mooie combinatie van mensen. Het is niet zwart, het is niet wit. Dit is mijn leven. Alles is hier.

Wij zijn zo blij met het park. Als je daar aankomt heb je het gevoel dat je een eind hebt gereisd. Elke woensdag wandelen we met een groep vrouwen richting begraafplaats Sint Barbara. Wat een prachtige plek. Onder het viaduct gaan we schreeuwen als therapie. Er zijn natuurlijk vaak mensen met psychische klachten bij. Schreeuw maar.

Je hebt me verteld waar je blij van wordt: als je iets voor een ander kunt betekenen. Waar word je juist verdrietig van?

Als iemand racistisch is. Ik ken trouwens maar één zo iemand. Het was een jaar of drie geleden. Een man die vrouwen sloeg die een hoofddoek dragen. We hebben aangifte gedaan en erover gepraat. Het was niet leuk, maar ook hier zie ik: als je met liefde de zaken aanpakt zie je alleen maar goede dingen gebeuren. Als mensen moeilijk gedrag vertonen weet ik dat er een verhaal achter zit. Ik denk daaraan en ga niet aan mijzelf twijfelen.

Nog één laatste vraag: heb jij hier een lievelingsplek?

Ja, de Jacob Catskade waar ik aan de gracht bij de brug woon. Dat is een lievelingsplek.

Maar er is er ook een in het nieuwe gedeelte van het Westerpark. Daar waar het lichter en leuker is dan in het donkere oude gedeelte. Dat komt misschien omdat in dat oude gedeelte

sombere herinneringen liggen van mijn eerste tijd hier, toen ik geen contacten had, geen vriendinnen. In dat nieuwe deel is een bijzondere en prachtige plek. Een grote open plek met veel gras langs het water. Er staan allemaal stenen tafels en banken. Als wij daar naartoe gaan dan genieten we volop, we genieten en zingen, alsof we thuis zijn. We konden dit jaar niet naar Marokko vanwege corona. Daarom noemen we die plek in het Westerpark Marokko.

▲▲
door Gerrie Willemsen

Ik ben zo blij met het Westerpark. Als je daar aankomt heb je het gevoel dat je een eind hebt gereisd.

Martijn Akkerman

WOONT SINDS 1990 IN DE BUURT

*Het gekke is dat als je onder het
tunneltje doorkomt, je in een heel
andere wereld terechtkomt: het
park is écht onderdeel van de buurt.
Het is levendig op straat, er is veel
reuring. Gewoon de hele sfeer.*

'Ik zou nooit meer terug willen naar de P.C. Hoofdstraat'.

Aan het woord is Martijn Akkerman, die sinds 1990 in de Staatsliedenbuurt woont. Hij is juwelenhistoricus en publiceert in vakbladen, werkt mee aan programma's als *Tussen Kunst en Kitsch* en *Blauw Bloed*, is gastconservator bij tentoonstellingen in de Hermitage en het Allard Piersonmuseum. 'Mijn lievelingsplekje in de buurt? Dat is toch mijn eigen huis'. Daar werd dan ook dit interview afgenomen.

Wanneer ben je hier komen wonen?

In 1990, om precies te zijn op 1 maart 1990. Aan het begin van de De Witte-kade, bij de Roze Flat, twee-hoog-achter, halve etages, 28 m², en daar heb ik elf jaar gewoond. Ik deed mijn boodschappen bij de Avondwinkel, mijn voorraadkast noemde ik dat altijd.

Jouw voorraadkast?

Omdat je toen nog geen winkels had die 's avonds open waren, Alles ging dicht om zes uur, supermarkten, visboer, slager, kaaswinkel, krantenwinkel, alleen de Avondwinkel was open, tot één uur nota bene.

Die begintijd heb ik wel als een heftige tijd ervaren. Ik kwam uit de P.C. Hoofdstraat, dat was een heel groot verschil. Ik weet nog wel dat als ik hier 's avonds heen fietste mij dat een *unheimisch* gevoel gaf. De panden bij mij achter waren een ruïne en daar waren allemaal zwervers die 's nachts vuurtjes stookten en daar in tentjes sliepen. Er is ook nog eens een lijk gevonden. Alles was dichtgetimmerd. In het begin heb ik dat heel moeilijk gevonden: ik kwam 's avonds thuis en was blij dat ik in mijn appartementje zat, dat was dan mijn eigen wereld die ik had gecreëerd, maar op straat vond ik dat echt geen leuke tijd.

Boven de Avondwinkel was een etage uitgebroken, en dan zei ik altijd: 'Daar zou ik nou wel willen wonen'. Toen kwam ik een kennis van mij tegen die een serie pandjes in de Staatsliedenbuurt had gekocht en die zei: 'Ik heb één étage waar ik niks mee kan, die mag jij wel hebben, jij woont toch zo klein?'. Blijkt het die etage te zijn. Stom geluk natuurlijk. Of voorbestemd. Nu woon ik hier alweer twintig jaar.

Hoe heb je de buurt zien veranderen?

Ik heb het in de loop van die dertig jaar hier helemaal zien opklommen tot een echt leuke buurt. We zitten dicht bij de Jordaan, je loopt de straat uit en bent op de Noordermarkt. Zo is langzamerhand een soort upgrade ontstaan, mensen trokken hier naartoe, en het is steeds beter geworden: leuke winkels, leuke restaurantjes. Het Westerpark is natuurlijk belangrijk geweest, dat dat zich ontwikkeld heeft, ik ken dat nog alleen als het oudste gedeelte. Plus de Haarlemmerdijk, die was ook niet zo geweldig en dat is uiteindelijk een van de leukste winkelstraten van de stad geworden.

Als we naar het nu gaan, hoe vind je de buurt nu?

Leuk. Heel leuk. Leuke mensen. Ja, er zijn overal dingen die niet kloppen, maar aan de andere kant vind ik het een heel leuke buurt. Ik woon hier met heel veel plezier. Ik ben goed met iedereen dus ik ken wel veel mensen. Ik groet de mensen op straat ook al weet ik van de helft van die mensen niets.

Zou je kunnen zeggen dat jij met de buurt mee veranderde?

Absoluut. Nou ja, heel erg mee veranderen is het niet, maar ik heb me wel aangepast. Toen ik hier kwam voelde ik mij in mijn eigen huis prima, ik heb daar mijn levensverhaal op twee-hoog-achter. Het was een lugubere buurt toen, maar hoe lang is dat geleden? Al wel twintig jaar. Ik bedoel, er gebeurt hier nog genoeg, vanmorgen nog werd hier een jongen op de brug aangehouden, ik weet niet waarvoor, en in de handboeien geslagen. Dat is nog steeds. Maar dat vind je in Zuid ook.

Als je een gebeurtenis of periode zou moeten noemen waarmee de buurt gekenschetst kan worden?

Nou ja, ik denk de naweeën van het krakersbolwerk. Dat is allemaal hier gebeurd. Er zijn nog altijd veel mensen die uit de kraakbeweging voortkomen. De Blauwe Duim stamt ook uit die tijd.

Als je een lijn trekt van het verleden naar het nu, is dat een lijn of zijn dat eerder breuken?

Grote breuken niet. Het is een lijn die omhooggaat. Echte yuppen, het publiek van de Jordaan, dat woont hier niet. Hier wonen toch wel heel normale mensen, vind ik.

Kun je dat linken aan identiteit? Heeft deze buurt die?

Het gekke is dat als je uit de Spaarnedammerbuurt komt en onder het tunneltje doorgaat van het park, dat je in een heel andere wereld terecht komt. Dat vind ik niet alleen, hoor. Je zou kunnen zeggen dat dat natuurlijk gewoon gewenning is, maar het grappige is dat anderen dat ook vinden. Het park is écht onderdeel van de buurt, het is levendig op straat, er is veel reuring. Gewoon de hele sfeer. Het is moeilijk om te zeggen of dat een eigen identiteit is, het lijkt misschien een beetje op de Jordaan: een bepaalde gezelligheid, houden van goed eten, leuke restaurantjes. Ik denk dat ik het verschrikkelijk zou vinden om uit dit buurtje weg te gaan, het is mijn buurt wel geworden.

Als je een plek zou moeten aanwijzen die voor jou symbool staat voor de buurt?

Dat vind ik moeilijk. Wat ik heel leuk vind is dat je vlak bij het Westerpark zit en zo buiten bent. Ik stap op de fiets, rijd het Brettenpad af en zit tussen de wilde orchideeën. Dat vind ik leuk. Dus ik dacht aan dat bankje halverwege het Brettenpad. Of in de buurt het oude gedeelte van het park, maar daar kom ik tegenwoordig minder omdat het daar zo vol wordt. Ik heb nog meegemaakt dat daar vroeger niemand in de zon lag, maar nu? Toen dacht ik, mijn favoriete plek is uiteindelijk toch mijn eigen

huis plus het uitzicht. Café Nassau aan de overkant, waar ik met mijn man getrouwd ben van de zomer, Zijlstra op de andere hoek. Die verkopen alles, de gekste dingen, en ze leveren ook heel goede service. Als mijn douche het niet doet dan zeg ik tegen Ronald: 'De douche doet het niet' en dan zegt die: 'Oh Melvin komt zo wel even kijken'. Maandagmorgen om half acht denk ik: 'Daar komt Ronald' en dan begint er weer wat te leven. Ze hebben een sociale functie, er zijn mensen die gaan daar alleen koffiedrinken. Als Ronald en Melvin daar niet meer zouden zijn zou ik dat heel erg vinden, voor mezelf en voor de buurt.

Dus toen dacht ik aan mijn eigen huis, vanuit mijn eigen prettige plek kijk ik uit op een topplek in de buurt. Laatst zei iemand tegen mij: 'Ja, maar weet je wel dat je op het fluwelen eindje woont?' Dit stuk van de kade schijnt het fluwelen eindje genoemd te worden omdat het zo leuk gesitueerd is, je kijkt de straat in, je kijkt op het water. Je kunt natuurlijk ook ergens wonen aan de kade waar je niet zo'n leuk uitzicht hebt als hier.

Waar word je verdrietig van in de buurt?

Ik word er verdrietig van dat er veel mensen buiten lopen met psychische problemen en dat daar geen hulp voor is. Dat is heel zichtbaar. Naast de kerk heb je een opvang, de Schakel, die doet wat ze kunnen, maar dat er te weinig hulp voor die mensen is. Het geschreeuw, het vechten. Daar word ik verdrietig van.

Waar word je blij van?

Van de sfeer en de ambiance van mijn eigen huis, van de winkels om me heen. Wat een luxe dat je een Dirk van den Broek, een slager, een Ronald en Melvin, noem maar op, hier hebt. Een geweldige Marokkaanse slager hier verderop. Je fietst de straat uit en je bent op de Noordermarkt. En de kade, het water, dat speelt toch een rol. Ik vind het voorbijgaan van de bootjes, zomer en winter, jongens en meisjes met dat gepeddel, dat vind ik zo leuk, enig. Nee,

de kade is wel heel belangrijk. Ben ik toch nog aan een gracht komen te wonen.

Het levendige van de stad en dat zo dicht bij de natuur: Westerpark, Brettenpad, Ruigoord, de weilanden. Dat je hier, als je naar buiten fietst, op twee minuten fietsen de koekoek kunt horen en spechten hoort ratelen en orchideeën vindt en de bostulp. Waar vind je nou de bostulp? Die is bijna uitgestorven en die fotografeer ik dan gewoon hier op het Brettenpad.

Over de toekomst: is het een buurt voor iedereen?

Is dit een buurt voor iedereen? Ja, vind ik tot nu toe nog wel. Hoewel de huren en de prijzen niet te hoog moeten worden, want dan gaat het ook weer mislopen. Dat moet natuurlijk niet, het moet bewoonbaar blijven voor iedereen. En dat de variëteit er een beetje uit gaat, maar ja, dat is tegenwoordig overal. De dierenwinkel en de drogist die weggaan, de meneer met de kledingwinkel, en wat komt daar dan voor

in de plaats? Er zijn al te veel pizzeria's en sushi-tenten.

Zoals een Café Nassau dat met moeite de kop boven water kan houden in deze tijden. Daar moet je niet aan denken dat dat weggaat. Of Zijlstra. Ik betrap mezelf er ook wel op dat ik 's ochtends denk: 'Ik ga even langs Ronald en Melvin', terwijl ik dan niks nodig heb.

De kerk. Speelt die een rol in je leven?

Ik wou dat de klok weer sloeg. Die hebben ze uitgezet. Ook op zondag, dan waren er mensen die klaagden daar dan over, en ik denk van: 'Wees blij dat die klok slaat.' Dat vind ik leuk, vind ik gezellig. Maar ik vind de kerk ook mooi, hoor, ik heb er ooit een lezing gehouden een paar jaar geleden als buurtgenoot, voor Buren Vertellen. Ik voel me hier senang, dus daar word ik blij van. Ik zou nooit meer terug willen naar de P.C. Hoofd.

▲▲

door Wiel Dorssers en Rachel Meijers

Ik betrap mezelf er ook wel op dat ik 's ochtends denk: 'even langs Zijlstra, langs Ronald en Melvin', terwijl ik dan niks nodig heb.

Kerk en Buurt

In de tweede helft van de jaren tachtig werd gestart met een grondige renovatie van de buurt, die bij de gemeente nog steeds als 'probleemaccumulatiegebied' te boek stond. In deze periode raakte de protestantse Nassaukerk, gelegen aan de Wittenkade, steeds meer betrokken bij de buurt. Zij wilde een 'kerk met en in de buurt zijn'. Er werd samengewerkt met verschillende organisaties in de buurt en een verscheidenheid aan vrijwilligers, van gereformeerde kerkgangers tot communisten. De predikante en buurtwerkers van de Nassaukerk hielpen mee met blokkades tijdens ontruiming van woningen, en spraken zich, verkleed als engel, uit tegen geweld door zowel de krakers als de politie (zie collage over de kraakbeweging). Er ontstonden steeds meer initiatieven in de buurt. De Witte Jas bood medische zorg aan ongedocumenteerden. Eettafel Filah bereidde maaltijden voor alle soorten buurtbewoners. Inloopcentrum De Schakel gaf onderdak aan verslaafden en daklozen. Zaal 100 organiseerde concerten en poëzieavonden, Filmhuis Cavia vertoonde alternatieve films en bij De Blauwe Duim kon je gereedschap huren. Bijna al deze sociaal-culturele initiatieven bestaan nog steeds. Inmiddels is Kerk en Buurt Westerpark een zelfstandige stichting geworden, waarin buurtgenoten, kerkelijk en niet-kerkelijk, samenwerken aan het vergroten van de leefbaarheid van de Staats en de buurten daaromheen. Filah en de Schakel zijn nog steeds pijlers, net als de Kringloopwinkel. Daarnaast zijn er ook Burenhulp en Buurmaatjes, die tijdens de Coronacrisis een belangrijke rol konden spelen. Er zijn schilderworkshops in de kerk en er worden regelmatig burenhulp uitgenodigd om hun verhalen te vertellen. De Nassaukerk stelt haar ruimtes hiervoor open om zo echt een huis van de buurt zijn. Meer op www.kerkenbuurtwesterpark.nl.

Yael Goudsmit

WOONT SINDS 2000 IN DE BUURT

Hier woont van alles: jonge gezinnen, yuppen, ouderen, expats. Veel mensen passen ook echt in deze buurt. En dat komt allemaal langs hier op dit punt.

Yael Goudsmit komt al vanaf haar

achttiende in de buurt om boodschappen te doen: 'Ik heb dit altijd al een fijne buurt gevonden. Erg ontspannen'. Later maakte ze de grote oversteek, ze ging aan de Nassaukade wonen en opende haar makelaarskantoor Urban Homies. Een van de grootste veranderingen in de buurt? Café Nassau aan de De Wittenkade. Daarmee deed het moderne café zijn intrede in de buurt.

Yael, kun je me vertellen hoe jij in deze buurt terechtgekomen bent?

Ik heb dit altijd al een fijne buurt gevonden. Eigenlijk kom ik hier sinds mijn achttiende. Ik heb in de Tweede Goudsbloemdwarstraat gewoond, in de Jordaan. Dat was mijn eerste echte eigen plek. Ik kwam hier dan altijd boodschappen doen bij de Dirk. Ik kwam hier bij wijze van spreken in mijn pyjama naar de winkel. Erg ontspannen. Nu niet meer hoor.

Jaren later en vele woningen verder ben ik aan de Nassaukade komen wonen, vlak naast Checkpoint Charlie. Daar startte ik met mijn makelaarskantoor Urban Homies. Eerst alleen vanuit huis, later met een eerste medewerker erbij, en toen er nog iemand bij kwam moest ik echt op zoek naar kantoorruimte.

Hoe ging dat?

Op een dag fietste ik langs dit pandje en zag dat het te huur stond. Het was de ideale plek zo op de hoek van de Fannius Scholten- en de Bentinckstraat, echt een gezellige hoek. Het voelde perfect. Het is een heerlijk rustige plek waar je de buurt voorbij ziet schuiven.

De buurt was niet direct enthousiast: 'weer een makelaarskantoor?' Toen wij hier aan het verbouwen waren, hebben we een briefje van een buurman in de bus gekregen 'dat hij niet op ons zat te wachten'. Prima. Terwijl dit pand er dus al jaren leeg en verwaarloosd bij stond.

En hoe is het nu met de burens?

De Italianen op de hoek zijn ontzettend gezellig. In de zomer lopen we over en weer. Zij hebben hier ook nog naar gekeken toen het te huur stond, maar

het was niet praktisch: alleen casco en geen gasaansluiting. Voor ons juist een uitgelezen kans om ons duurzaam ondernemen voort te zetten. We rijden elektrisch en verwarmen middels infrarood panelen. Wij zijn helemaal klaar voor 2050.

En de andere burens?

Met de andere burens en bewoners hebben we ook leuk contact. Een buurman die hier al heel lang woont vertelde mij dat hier vroeger een groenteman heeft gezeten. Dat is lang geleden. Daarna heeft het een tijd leeg gestaan. En burens die hun huis of etage willen verhuren lopen bij ons naar binnen, soms voor advies, soms voor een praatje. Wij verhuren en verkopen namelijk ook hier in de buurt.

Waarom de Staatsliedenbuurt?

Ik heb bewust voor deze buurt gekozen. Fijn, niet te druk, dat wilde ik zo. Niet heel veel mensen op straat zoals in de Pijp. Daar is het druk en commercieel. Of in de Jordaan. Ik zou niet in de Jordaan willen zitten. De uitvalswegen zijn ook nog eens goed bereikbaar. Ideaal.

Wij hebben van een casco ruimte een huiselijk kantoor gemaakt. Ik ben blij hoe we er nu echt onze eigen plek van hebben kunnen maken. Ik wil ook dat het er gezellig uitziet voor de buurt, dat we een groene toevoeging zijn. Op de hoek hebben we een geveltuintje laten aanleggen. In de zomer staat daar een gigantische jasmijn te bloeien. Daar word ik nou gelukkig van.

Hoe zou jij de buurt omschrijven?

Wat vind jij er uniek aan?

Hier woont van alles: jonge gezinnen, yuppen, ouderen, expats. Veel mensen

passen ook echt in deze buurt. En dat komt allemaal langs hier op dit punt. Het is een leuk punt. Rustig ook. Heel anders dan in de Jordaan. Ja, hier vind ik het rustig en veilig.

En het park is natuurlijk heel dichtbij. Echt een uitvalsbasis voor de mensen hier.

Je zegt dat het hier veilig is. Hoe bedoel je dat?

Er is weinig overlast. Nu is er hier wel net ingebroken en zijn twee elektrische fietsen gestolen, maar dat is een incident. Ik heb een veilig gevoel over de buurt. Er gebeurt hier weinig, weinig criminaliteit. Daarom wonen mensen hier ook zo graag. Ook jonge gezinnen. Kinderen lopen hier van jongs af aan alleen over straat. Dat geeft een heel dorps gevoel.

Identificeer je je met de buurt?

Nee, dat nou ook weer niet. Ik identificeer mijzelf sowieso niet met zoiets specifiek. Niet als Amsterdammer, ook al ben ik hier geboren. Maar ik ben ondertussen vaak verhuisd. Vijftien keer, als het niet meer is. Dus nee, met de buurt identificeer ik mij niet.

Zijn er typische buurtgenoten?

Kijk, bijvoorbeeld die Italianen hier tegenover. Wist je dat dat twee verschillende Italianen zijn? Dat is Nico. Die daar heen en weer loopt. Dat is een echte buurtbekende. Hij werkte eerst voor Bella Storia, maar heeft nu het restaurant op de hoek overgenomen. Twee Italiaanse rivalen. Dat zal wat worden als de terrassen weer open mogen. De hele buurt weet in ieder geval dat hier heel goed Italiaans kan worden gegeten.

Heb jij in al die jaren de buurt zien veranderen?

Niet heel erg. Nee, dat kan ik niet zeggen. Ik zie dat er minder alcoholisten door de buurt zwerven. Die zag ik voorheen op bankjes zitten. Dat kan komen omdat er ook minder ouderen in de buurt wonen. Er komen meer jonge gezinnen naar de buurt, al vertrekken die ook weer.

Met de komst van het café op de hoek van de De Wittenkade is er wel wat veranderd. Hoe heet het ook alweer? Nassau. Elf jaar geleden was dat. Ik weet dat nog, want mijn zoon was toen net geboren. Dat was eigenlijk het eerste moderne café in de buurt. Daarna zijn er meer gekomen. Daar op het andere hoekje zit nu ook iets leuks en op het plein hier natuurlijk, maar dat is echt van de laatste jaren.

Bij dit project worden ook foto's gemaakt. Welke plek in de buurt is voor jou bijzonder?

Dan denk ik aan deze plek. Ja, hier. Hier ben ik trots op. Hier heb ik hard voor gewerkt. En hier zit ik. Bij dit raam. Daarboven zit ook een bijzondere gevel met een leuke muurschildering. Ik weet niet precies wat het betekent, maar daarboven, ja. Moet je zo maar even kijken.

door Jette Uittenhout

En hier zit ik. Bij dit raam. Op een dag fietste ik langs dit hoekpandje en ik wilde het zo graag hebben. Het voelde perfect en nu zitten we hier.

Tibor Mercks & Morris Abbing

TIBOR WOONT SINDS 2000 IN DE BUURT

Bij lievelingsplek in de Staatsliedenbuurt denk ik gelijk aan de watertoren, omdat we daar altijd gingen voetballen en omdat dat het logo van ons merk is geworden uiteindelijk. Daar hebben we echt super veel rond gehangen.

De Staatsliedenbuurt heeft een eigen kledingmerk: Staatslieden. Opgericht door

Tibor Mercks (24), die hier sinds 2000 opgroeide en nog steeds woont, en Morris Abbing (22).

'We proberen de diversiteit van de buurt in de kleding te verwerken: een rauw randje met een hippe kant'. Een gesprek met twee jonge ondernemers.

Hoe was het om op te groeien in deze buurt?

Tibor: Ik woon sinds mijn vierde hier. Wij kwamen van een heel klein huis in de Clercqstraat en verhuisden naar het Meandercomplex. Dat was rond 2000. Ik weet nog dat het allemaal net gebouwd was. Aan onze kant allemaal koopwoningen, aan de andere kant huurwoningen. Heel divers allemaal, veel gezinnen en sowieso heel multicultureel.

Morris: Ik ben niet hier opgegroeid maar ik zat wel op de crèche, het Kwet-ternest, en ben er daarna altijd blijven komen om met vrienden te chillen en zo. Zo ken ik Tibor.

Wat maakt de Staatsliedenbuurt zo speciaal?

Tibor: Poeh, ja, dat is echt persoonlijk, denk ik. Het heeft te maken met dingen die je hebt meegemaakt in de buurt, mensen die je kent, waar ze wonen, waardoor je een soort saamhorigheidsgevoel krijgt. In de Staatsliedenbuurt heb je veel kleine winkeltjes en dat lokale draagt ook bij aan dat buurtgevoel. Als je kijkt naar het Van Limburg Stirumplein en wat voor kleine winkeltjes daar zitten, dat je door de buurt kan lopen en bij al die speciale winkeltjes je dingetjes kunt fksen.

Het is een buurt voor iedereen, het is gewoon precies een mix van arm en rijk en het is super multicultureel. Dat komt natuurlijk ook omdat het eerst zo'n krakerswijk was. Je ziet dat hier en daar ook nog: dat stuk van de Groen van Prinstererstraat tot aan de Johan Melchior Kemperstraat, dat ziet er bijna nog precies zo uit, met die uitstraling van een krakersbuurt. Juist die mix van opgeknapt plekken en huizen die niet echt top of zo zijn, maakt het voor mij een buurt voor iedereen.

Morris: Ik denk ook dat de knusheid die

er hangt, met overal de kleine bankjes en de kleine parkjes, waar je gewoon gemakkelijk effe rustig kan gaan zitten, heel typisch is voor de Staatsliedenbuurt. Dat geeft iets warms. De mogelijkheid om te voetballen was vroeger ook echt belangrijk voor ons. Je hebt hier maar één echte gracht en voor de rest kun je overal gewoon voetballen.

Heb je de buurt ook zien veranderen?

Tibor: Nou ja, over dat voetballen. Ik kan me herinneren dat veel er toen anders uitzag dan nu. Het schoolpleintje waar wij voetballen en speelden was gewoon een stuk asfalt, twee doelen, een zandbak en een klimrek, *that's it*. Nu is dat een soort van superluxe fucking groot veld met van alles. Er waren vroeger ook altijd bouwputten waar we gingen voetballen en waar je je voetbal dan soms kwijtraakte. Nu is alles heel netjes.

De buurt is in ieder geval rijker geworden. Het is er heel hip en ook meer onderdeel van het centrum. Dat zie je aan de mensen, aan dat er opeens hele hippe koffietentjes komen, vegan-barretjes en dat soort dingen. Vroeger was alles zoals snackbar Hannie. En je had snackbar Seedo, daar wilde je gewoon echt niet komen, het zag er niet uit en nu heeft dat opeens een vet hippe uitstraling gekregen. Vroeger was het allemaal wat, tja, wat meer relaxed en nu is het allemaal wat chiquer geworden.

En wat vind je daar dan van?

Tibor: Nou ja, ik ben zelf misschien ook wel onderdeel van die cultuur omdat ik toch een student ben die het niet echt moeilijk heeft en ik heb wel gewoon geld om uit te geven en een vangnet door mijn ouders. Meer geld knapt de buurt wel enorm op, maar ik heb toch ook het idee dat je er polarisatie door

krijgt. Dan zie je bijvoorbeeld twintig allochtone jongens op een plek met elkaar chillen en dan denk ik 'waarom komen jullie alleen maar daar samen? Hoezo is dat niet wat meer verdeeld?' Groepsvorming is voor mij een soort visueel beeld van 'oké, misschien voelen sommige mensen zich buitengesloten nu de buurt zo opknapt en rijker wordt.' Daar moeten we voor oppassen.

Wat is een memorabel buurtmoment voor jou?

Tibor: Ik denk toen ik begon met gitaarspelen en met vrienden in een bandje zat. Het was voor het eerst dat ik in contact kwam met creativiteit. We hadden gitaarlessen bij Jamstudio's bij het Westerpark en onze gitaarleraar fikste dan optredens voor ons, dus stonden we in café de Gruyter of deden mee aan *Best of the West* of op de *Sunday Market* in het Westerpark. Dan kwamen we met een tas vol kleingeld naar snackbar Hannie om dat in te wisselen. Mensen vonden dat helemaal geweldig. Dat er in de buurt ruimte was voor kunst en creativiteit, dat dat werd gewaardeerd en gestimuleerd. Dat heeft veel voor mij betekend. Ik denk dat dat mij heeft aangezet tot andere dingen, bijvoorbeeld het oprichten van een kledingmerk. Het besef is toen ontstaan dat je zinvolle dingen kan doen met creativiteit en cultuur.

De eerste keer dat we met onze band gingen optreden was trouwens in de Nassaukerk. Toevallig dat deze tentoonstelling daar komt. We speelden op de verjaardag van een meisje uit onze klas. Verder heb ik eigenlijk niet echt connecties met de Nassaukerk, maar dat was wel heel leuk.

Morris: Waar zit er een kerk dan in de Staats?

Tibor: Ja, daar bij de Wittenkade.

Morris: Oh, naast dat café? Naast Nassau?

Tibor: Ja, precies.

En nu hebben jullie een kledingmerk dat Staatslieden heet?

Tibor: Ja, met de watertoren bij café-restaurant Amsterdam als logo. Uiteindelijk is de Staatsliedenbuurt iets

Tibor (midden), Morris (rechts) en Karel (links, ook bij Staatslieden betrokken)

dat ons als vrienden verbonden heeft en ik denk dat dat de voornaamste reden was om een kledingmerk op te richten. Wij hadden dat saamhorigheidsgevoel en dat wilden we eigenlijk voor de hele buurt vergroten. Het dragen van onze kleding is een manier om je trots voor de buurt te uiten, om dat op je borst te kunnen dragen.

We proberen de diversiteit van de buurt in de kleding te verwerken. Het heeft een rauw randje en tegelijkertijd zijn hippe kant. Dus alles komt een beetje samen in het kledingmerk. Morris: Het heet Staatslieden, omdat we natuurlijk uit de Staatsliedenbuurt komen, maar het moet natuurlijk ook op een bepaalde manier universeel zijn. *We representen* wel de buurt maar andere mensen moeten het ook hard vinden. Daarom noemen we het ook niet Staatsliedenbuurt, maar Staatslieden. Je kan het ook zien als staatsmannen, mannen die vroeger een belangrijke functie hadden. Ook veel mensen van buiten de buurt of van buiten Amsterdam dragen onze kleding. Dat watertorenlogo'tje is eigenlijk ook een abstract iets, als je het weet dan zie je het, maar als je het niet weet niet. Mensen zien er een stekker in of een middelvinger.

Tibor: Ja, of een mannetje, ook weer verbonden met Staatslieden. *I don't know*, ik zie het ook altijd een beetje als – ik weet niet hoe ik dit anders kan zeggen – maar als: 'fuck die staatslie-

den, wij zijn de staatslieden, *power to the people*.' Dat is hoe ik het zie, maar het is ook juist leuk dat mensen er zo zelf een invulling aan kunnen geven. Morris: En als het opeens groot wordt en we krijgen een naam, dan willen we ook andere creatievelingen in de Staatsliedenbuurt helpen. Dat we bijvoorbeeld een samenwerking aangaan met een kunstenaar uit de buurt die een lijpe schets heeft gemaakt en dat we dat dan op een Staatsliedenshirt zetten. Zulke dingen. Een soort creatief platform binnen ons kledingbedrijf, maar dan moeten we natuurlijk eerst zelf nog wat meer klimmen. Tibor: Het voelt eigenlijk een beetje alsof ik die creatieve boost die ik zelf had vanaf mijn twaalfde, terug wil geven aan de buurt. Dat ik andere mensen kan inspireren of helpen met creatieve dingen. Dat zou ik wel heel vet vinden, dat je echt wat terug kan geven aan de buurt.

Heb je een lievelingsplek in de buurt?

Tibor: Ik denk gelijk aan de watertoren, omdat we daar altijd gingen voetballen en omdat dat het logo van ons merk is geworden uiteindelijk. Café-restaurant Amsterdam is ook nog steeds een plek waar heel veel van onze vrienden werken en waar we vaak borrelen. Morris: En waar we toen we klein waren gingen eten met onze ouders als je iets speciaals te vieren had.

Tibor: Ja, dan bestelde je je kindermenu

Dat er in de buurt ruimte was voor kunst en creativiteit, dat dat werd gewaardeerd en gestimuleerd. Dat heeft veel voor mij betekend. Het besef is toen ontstaan dat je zinvolle dingen kan doen met creativiteit en cultuur. Die creatieve boost wil ik teruggeven aan de buurt.

en rende je meteen naar buiten.

Tegelijk: Om te gaan voetballen.

Tibor: Ja, daar hebben we echt superveel rond gehangen, daar waren we echt vaak, op dat pleintje.

Hoe zie je de toekomst van de buurt?

Tibor: Dat is een moeilijke vraag. Het enige wat ik zou kunnen bedenken is dat het steeds meer onderdeel van het centrum wordt en uiteindelijk gaat het daar waarschijnlijk mee *mergen*. Dan zal je steeds meer toeristen zien en *expats* en yuppen en de rest zal worden weggeduwd naar Slotervaart. Op een bepaalde manier vernietigt die gentrificatie de buurt natuurlijk wel een beetje.

Morris: Wat het ook wel een beetje is met de yuppen: niemand kent elkaar, geen contact tussen burens, en dat is wel wat een buurt maakt en wat je juist hebt in de Staats.

Tibor: Het is moeilijk. Het is goed voor de buurt, maar ook slecht voor de buurt. Je wilt het eigenlijk een beetje in balans houden. Ik vind gentrificatie zo'n raar fenomeen. Het opknappen van gebouwen, het mooier en netter maken, is natuurlijk goed, maar je zou het gemengd moeten kunnen houden en dat lukt dus niet.

Morris: Zolang snackbar Hannie maar niet wordt opgekocht.

Tibor: Ja precies, blijf van Hannie af.

▲▲
door Rachel Meijers

Wonen is een recht

In de jaren negentig werden veel huizen gesloopt of verbouwd en er werden nieuwe woningen bijgebouwd. De opgeknapte Staats trok nieuwe, welvarende bewoners waardoor de huren en woningprijzen stegen. Wonen werd opnieuw een centraal thema in de Staatsliedenbuurt. In september 2021 trok het 'Woonprotest' door het park en de buurt, een demonstratie die oude slogans uit de kraakbeweging meevoerde en de nooit echt verdwenen woningnood in de stad aan de kaak stelde.

Door de uitbreiding van het Westerpark en het samenvoegen van de kleine arbeiderswoningen werd de buurt vanaf de eeuwwisseling steeds aantrekkelijker voor gezinnen en culturele ondernemers. Er werd veel verbouwd en gebouwd. Gentrificatie rukte op. Kleine kruideniertjes, die op allerlei hoeken en in zijstraten van de buurt hun nering hadden, kregen het zwaar en vele van hen verdwenen. Ketens van grote bedrijven en supermarkten kwamen ervoor in de plaats; ze concentreerden zich vooral in de Van Limburg Stirumstraat. Het 'winkelkje op de hoek' werd een uitzondering. Voor sommige bewoners werd de buurt te duur, zij trokken weg, soms met tegenzin. De evenementen en festivals in het Westerpark trokken veel mensen uit de hele stad naar de buurt, wat voor de één kansen bood en voor de ander vooral overlast opleverde.

De verhouding tussen oude en nieuwe bewoners van de buurt vroeg en vraagt aandacht.

Te midden van deze nieuwe verhoudingen zoeken buurtorganisaties en de Nassaukerk naar nieuwe relaties met de veranderende buurt. Via dit magazine en de expositie worden opnieuw gesprekken over de toekomst van de buurt aangezwengeld.

Sharid, Maarten, Luan en Dali Alles

WONEN SINDS 2009 IN DE BUURT

Sharid en Maarten: 'Het hele gemixte van de Staatsliedenbuurt vinden wij juist heel leuk; het dorpse en het stadse samen, het Westerpark en het Van Limburg Stirumplein'.

Dali (8): 'Misschien vind ik iets wel vervelend in de buurt maar daar kom ik nu niet op'.

Luan (10): 'Het is altijd leuk hier'.

‘Als ik ergens anders geweest ben en ik kom de buurt weer in, dan voel ik me thuis’. Sharid en Maarten Alles wonen met hun zonen Luan (10) en Dali (8) sinds 2009 op het GWL-terrein. Sharid is zendermanager bij Radio 3FM en kinderboekenschrijfster. Maarten werkt bij een bedrijf dat games ontwikkelt. Wat ze zo fijn vinden hier? ‘Het dorpse en het stadse samen’. We interviewden het gezin bij hen thuis.

Hoe zijn jullie in deze buurt terechtgekomen?

Sharid: Toen we op zoek gingen naar een woonhuis wilden we bepaalde buurten niet; Zuid en Noord bijvoorbeeld, dat leek ons helemaal niks. West leek ons leuk en deze woning was ruim en licht en in een leuke buurt en autovrij. Fijn voor de kinderen die we graag wilden. Die zijn allebei hier geboren. Maarten: Ik ben via de Rozengracht, Nieuw-West, Centrum en Oud-West hier terechtgekomen. Ik wilde graag aan de Westkant van Amsterdam blijven wonen, ik vind Westerpark gewoon een heel leuke buurt, met het dorpse en het stadse samen, het Westerpark en het Van Limburg Stirumplein. Ik kende deze buurt via een vriend die hier woonde toen dit nog een braakliggend terrein was. Dit is natuurlijk helemaal nieuw en toen het gebouwd werd vond ik dat wel passen: gewoon lekker in de stad, maar toch net buiten het centrum en vlak bij de Jordaan en Oud-West.

Dus de Staatsliedenbuurt heeft het stadse van het van Limburg Stirumplein en tegelijkertijd ook iets dorps. Het GWL-terrein is een soort enclave in de buurt. Ervaren jullie dat zo?

Maarten: Nee, ik ervaar dat niet zo en daar ben ik ook blij om. Ik vind dit initiatief natuurlijk wel heel mooi, maar het imago wat eraan kleeft, dat het een soort enclave is, dat ervaar ik niet zo. Ik ben liever gewoon graag *part of the neighbourhood* in plaats van een onderdeel van een klein GWL-terreintje dat bij elkaar klit en hetzelfde over dingen denkt.

Sharid: Ik denk dat wij ons allebei meer onderdeel voelen van de Staatsliedenbuurt dan van het GWL-terrein.

Maarten: Ik vind het ook erg wit. Sharid: Een heel wit buurtje.

Nou, ik kijk even rond deze tafel en dat valt allemaal reuze mee.

Sharid: Het hele gemixte van de Staatsliedenbuurt vinden wij juist heel leuk en dat is hier op het GWL-terrein toch veel minder.

Sommige mensen zeggen dat de Staatsliedenbuurt een eigen identiteit heeft. Zouden jullie dat onderschrijven?

Sharid: Ik wel ja.

Leg eens uit?

Sharid: Wat ik net al zei, ik vind het een gemengde wijk. En het voelt heel dorps. Het voelt gemoedelijk allemaal, met alle culturen door elkaar. Het is dicht bij het centrum en toch voelt het niet als het centrum, en daardoor blijft het meer apart, als een dorpje binnen de stad. Maarten: Ik ervaar dat echt totaal niet zo. Wat jij beschrijft vind ik niet zo zeer kenmerkend voor de Staatsliedenbuurt, maar omdat wij kinderen hebben en veel in de buurt komen, voelt het als jouw buurt. Ik zou dat niet omschrijven als een Staatsliedengevoel.

Er zijn mensen die zeggen: ‘Als ik vanuit de Spaarndammerbuurt de tunnel onder het Westerpark doorkom, weet ik dat ik in de Staatsliedenbuurt ben’.

Sharid: Dat heb ik ook. Ik vind dit stuk Staatsliedenbuurt ook echt anders dan de Spaarndammerbuurt. Niet dat ik dat niet leuk vind, of Oud-West of de andere buurten waar het aan grenst, maar het voelt hier toch anders. Waar dat precies in zit? In andere buurten zijn er meer *expats*, hoog opgeleid, wat

rijker, en hier loopt het allemaal toch meer door elkaar. Het stikt hier van de gezinnen met drie kinderen op 60 m², maar er zijn ook een heleboel mensen zoals wij: tweeverdieners die in een woonhuis wonen. Ik vind die balans daartussen erg leuk. En die is ook nog niet doorgeslagen als in een heleboel buurten; dat die óf heel wit en rijk, óf toch een beetje sociale woningbouw blijft.

Dus de identiteit bestaat eruit dat er geen identiteit is?

Sharid: Ja, omdat het zo gemengd is. Maarten: Ik heb hetzelfde hè, als ik dat tunneltje onderdoor kom, dan heb ik dat gevoel ‘je komt aan de andere kant’. Alleen denk ik dat dat te maken heeft met het feit dat ik me hier erg thuis voel; je komt bij de school, je hebt de winkeltjes, je hebt het Van Beuningenplein. Een eindje verderop heb ik dat gevoel al niet meer.

Is er wat veranderd in de elf jaar dat jullie hier wonen?

Maarten: Ik ken de buurt al uit 1995 en toen waren hier allemaal krakerswoningen en continu gedoe met politie en ME. Heel veel inbraken in de buurt hier, junks en diefstallen. Zeer onrustig was het hier. Dat is allemaal voorbij. Sharid: Maar in de tijd dat wij hier wonen is de buurt niet extreem veranderd, zoals toen er veel junks en krakers waren. Maarten: Je hebt hier veel AirBnB in dit pand, veel koffers die in- en uitgaan. Dat staat me wel tegen. Mensen zoeken een woning en dan moet je die niet onttrekken aan de markt. Sharid: Dat is nu wel weg door corona en we missen het niet. Als je hier woont wil je toch ook iets van de buurt maken, wil je een bepaalde sfeer, gewoon kleine dingen, heel kneuterig, je groet elkaar in de lift, vraagt hoe het ermee is, brengt een keer een pakketje naar de buurman of buurvrouw, belt een keer aan omdat je een ei nodig hebt. Dat gaat er een beetje vanaf en dat vind ik jammer. Er zijn hier veel mensen weggegaan, te klein, te duur en dus gaan ze weg.

Maarten: Dat merk je ook aan het winkelaanbod. Kijk naar de Van Limburg Stirumstraat, daar komt een ander type winkel. Gaat de dierenwinkel weg, dan wordt dat een of andere slijter. Het restaurant op de hoek wordt een hamburgers en shakes, zoiets. Een Domino's Pizza, een New York Pizza, daar zit niemand op te wachten. Sharid: Leuke restaurantjes is wel echt heel fijn. Maarten: Ja, ik vind ook dat het winkelaanbod, het horeca-aanbod moet passen bij de tijd, maar een goede slager, visboer, bloemist, dat soort winkels. Dat het kleinschaliger blijft, lokaler, Amsterdamser. Sharid: Ik liep een keertje hoogzwanger langs Kock de kolenboer. Toen zat hij daar met een andere man te ouwehoeren en overal commentaar op te leveren. Ik schommelde daar zo langs. ‘Stuur je een kaartje de volgende week?’ Verderop zat altijd een andere oude man voor het raam in een wonderlijke huiskamer naar de mensen te zwaaien en iedereen zwaaide terug, of hij maakte zijn raam open voor een praatje. Die is in december vorig jaar overleden en dan is daar de hele buurt mee bezig en dat vind ik mooi aan de Staatsliedenbuurt, dat is bijzonder.

Is dat wat je verstaat onder ‘iets van de buurt willen maken’?

Sharid: Ja. Op een gegeven moment ken je de mensen uit de buurt en dan is het normaal om even te zwaaien. Je leert veel mensen van gezicht kennen en die groet je en je maakt een praatje.

En lokaal boodschappen doen, dus niet alleen maar altijd naar AH en Dirk, maar ook eens naar de Avondwinkel of Ali Market, daarmee maak je een buurt. Onze fietsmaker die ons nummer uit zijn hoofd kent. Van dat soort dingen. De buurman die aanbelt om te vragen: ‘Wil je effe helpen sjouwen?’, weet ik veel. Maarten: Of: ‘Je hebt je autoraam open laten staan’. Sharid: Ja, toen ik vorige week mijn autoraam had laten openstaan. Maarten: Maar het is ook proberen dat lokale een beetje te ondersteunen en in stand te houden. Ali Market, Avondwinkel, de slijter waar vroeger de videotheek was, Bella Storia, de bakker.

Hoe zien jullie de toekomst? Is dit een buurt voor iedereen of juist niet, hebben jullie wensen voor verandering of voor jezelf?

Sharid: Zolang de jongens thuis wonen, willen we in ieder geval hier blijven. We willen liever niet dat er te dure huizen worden gebouwd, zoals in de Houthavens. Dat is prachtig, maar dat zorgt wel voor verandering van winkels en horeca-aanbod. Ik zou het fijn vinden als de buurt gemixt blijft zoals die nu is. Maarten: Ik hoop ook dat het zo blijft, maar ik denk het niet. De rolkoffertjes hebben dit al aangekondigd. De tenten die hier bijkomen zijn gericht op een heel ander publiek. Dat zie je aan het park en ook aan het plein. Maar als je de initiatieven als het opkalefateren van het van Beuningenplein steunt met een uitbater die daar zorgt dat

De jongens voetballen en steppen, er zijn altijd vriendjes, wij zitten daar lekker met allerlei mensen die we kennen

het allemaal fijn blijft, dan draag je bij aan een betere buurt. En ook De Blauwe Duim: je moet dat soort dingen overeind houden.

Hebben jullie een lievelingsplek?

Sharid: Het van Beuningenplein. Daar komen we sowieso veel met zijn viertjes. De jongens voetballen en steppen er en er zijn altijd vriendjes en wij zitten daar lekker met allerlei mensen die we kennen. Het is er altijd heel gezellig.

Waar word je blij van in de buurt en waar verdrietig?

Sharid: Als ik ergens anders geweest ben en ik kom de buurt weer in: dan voel ik me thuis. Verdrietig weet ik eigenlijk niet.

Maarten: Verdrietig is wel een zwaar woord, maar wat ik jammer vind is als er minder ondersteuning is voor de lokale ondernemers en de woningtoewijzing, dat vind ik wel zorgelijk. Als ze die kant op willen dan wordt het zoiets als in een groot gedeelte van Oud-West en in de Jordaan.

Luan (10) en Dali (8) Alles zijn echte Staatsliedenkinderen: al vanaf hun geboorte wonen en spelen ze op het van Beuningenplein, op het voetbalveldje naast café-restaurant Amsterdam, of in het Woeste Westen. Ze hebben dan ook veel plekken in de buurt waar ze wel gefotografeerd willen worden, als het maar niet thuis is.

Toen we naar jullie lievelingsplek in de buurt vroegen zei iedereen meteen het van Beuningenplein.

Dali: Daar komen we bijna elke dag wel even na schooltijd. Het is er altijd gezellig. Elk jaar is er een voetbalkampioenschap. En toen er sneeuw was hielden we sneeuwballengevechten omdat het zo lekker groot is.

Zijn er nog meer plekken voor jullie hier?

Luan: Ja, hier vlakbij naast het restaurant ligt het voetbalveld, daar komen we ook bijna elke dag. Wij gaan ook vaak naar het Westerpark. Eigenlijk is het dat wel. Maar meestal hier op het voetbalveld en politie en boefje spelen met vrienden. Mijn beste vriend komt soms helemaal vanuit de Houthavens hier naartoe. Ook in de lock-down.
Dali: En zijn broertje ook, dat is mijn beste vriend.
Luan: Het is hier gewoon lekker rustig, er rijden ook geen auto's.

En het Woeste Westen?

Dali: Daar komen we vaak met de opvang. In de regen is het niet zo leuk want dan is het modderig. Maar als het zonnetje schijnt is het leuk, maar dan is het eigenlijk overal leuk. Dan kan je gewoon in de bomen klimmen. Er zijn ook een soort van ijzeren vierkanten op het water en daar kan je dan op zitten en als een vlot over het water gaan.
Luan: Sommige kinderen van de opvang duiken in de zomer gewoon in het water. Ik doe dat echt niet hoor. Er is ook een kabelbaan boven het water en die vind ik echt heel leuk. Eerst was ik bang om in het water te vallen, maar mijn vrienden deden het, dus toen ging ik het ook proberen.
Dali: Ik had mijn zwemdiploma nog niet, maar ik ging wel.
Luan: Als de kabelbaan lang niet gebruikt is, dan moet er iemand zijn die

er naartoe springt om hem te pakken en dan pakt de ander een tak en die trekt hem dan zo naar de kant.

Dali: Soms zitten er kinderen vast en dat is altijd leuk. Dan moeten anderen allemaal een tak pakken en ze terugtrekken.

Jullie zitten op de Bron. Kun je vertellen wat je het leukst vindt van de school?

Dali: Het is een hechte school. Iedereen kent elkaar van gezicht. Behalve groep 1 en 2 want daar komen steeds nieuwe kinderen bij. Dat er een schoolplein bij zit, dat is ook echt leuk.

Ik zal daar eens gaan kijken.

Dali: Moet je wel goed oppassen dat je geen bal tegen je hoofd krijgt.

Het is ook maar een klein pleintje.

Dali: Nou, dat valt wel mee hoor. Er is veel plek om te voetballen. De waterkraan van de gemeente en een boom gebruik je als goal, en in het midden de ring van stenen ook. Dan kun je daar wel partijtjes spelen. In het midden van het veld staat een soort toverbal, zo noemen de mensen het. Anita werkt daar. Dat is eigenlijk een soort heldin van de buurt.

Is dat een juf van school?

Dali: Nee, ze werkt bij een soort van winkel maar daar hoef je niks te kopen. Je vraagt gewoon: 'Mag ik een bal?' en die krijg je dan en als je klaar bent breng je hem weer terug. Iedereen kent haar. Ze hoort een beetje bij de Bron, zo voelt het wel. Ze geeft ook zuurstokken weg en ijsjes. Op woensdag gaf ze vroeger tosti's, maar dan moest je heel snel zijn, anders waren ze op.

En wat vind jij het leukst van de school, Luan?

Luan: Ik vind het leuk dat iedereen

heel aardig is tegen elkaar en de leerkrachten zijn altijd heel lief tegen de kinderen. Ik heb als enige van de school een meester en die is heel lief. Eigenlijk zijn er geen nadelen.

Dali: Eigenlijk vindt iedereen zijn eigen school wel leuk. Behalve kinderen die school haten. Maar ik haat school niet echt.

En hebben jullie ook sporten?

Luan: Ja, voetballen. Onze club is SDW, Sterk Door Wilskracht. Hij bestaat 10 jaar of zo iets en zit voorbij Sloterdijk. Met de fiets ben je er zo, gewoon een hele tijd rechtdoor, rechtsaf, linksaf, en weer rechtsaf. We gaan soms ook met de auto als er een wedstrijd is.

En daar komen kinderen uit andere buurten?

Luan: Allerlei andere kinderen en ze zijn ook altijd wel lief. Iedereen zegt ook altijd gedag tegen elkaar. Als iemand mee wil voetballen, dan zeggen we 'ja' en dan gaan we gewoon partijtjes spelen. Totdat het tijd is voor de training. Kwart over vijf gaan we echt trainen: dribbelen, schieten. Dan gaan we alles eigenlijk wel een beetje doen. En aan het eind van een wedstrijd gaan we soms weer partijtjes spelen.

Is er nou echt niets vervelend hier?

Dali: Misschien vind ik iets wel vervelend, maar daar kom ik nu niet op.
Luan: Het is altijd leuk hier.

Er komt nog een keer een fotograaf, als er een plek is waar jullie graag gefotografeerd willen worden, waar zou dat dan zijn?

Luan: Op het van Beuningenplein zou kunnen of hier op het voetbalveld. Bij het Westerpark zou ook leuk zijn, de brug in het midden, recht voor ons huis. In het Westerpark is het wel veel mooier, dan zou ik het denk ik bij de waterval doen.

En waar niet?

Dali: Hier.

Hier?

Dali: Ja hier in huis. Ik vind het niet echt heel erg mooi.

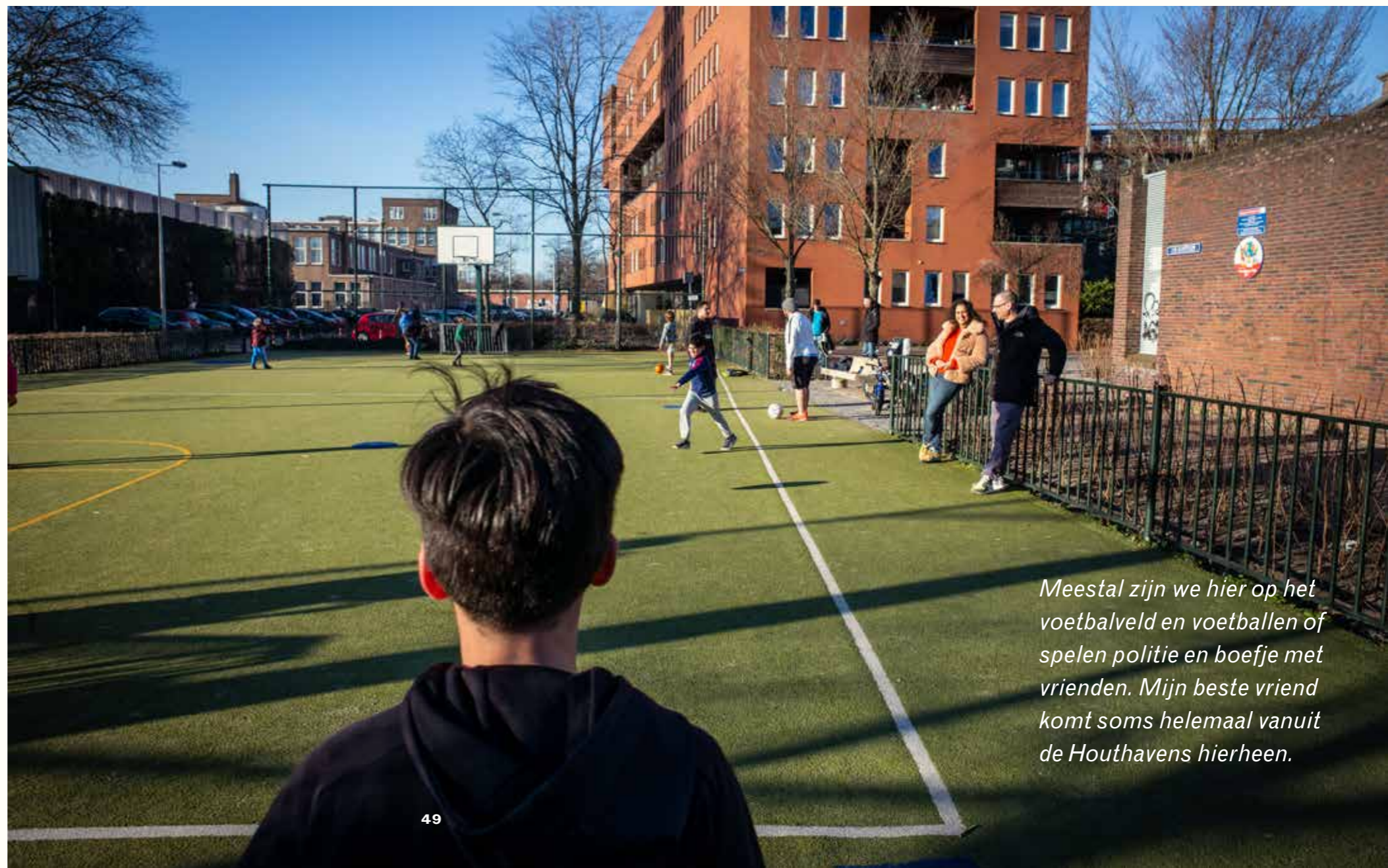
Heb je dat weleens eerder tegen je ouders gezegd?

Dali: Nee.

Luan: Nou, dan maken we gewoon een huiselijke waterval.

▲▲

door Wiel Dorssers en Gerrie Willemsen

Meestal zijn we hier op het voetbalveld en voetballen of spelen politie en boefje met vrienden. Mijn beste vriend komt soms helemaal vanuit de Houthavens hierheen.

De toekomst van de Staats

In welke Staatsliedenbuurt willen we morgen wonen? De mensen die in dit magazine aan het woord komen, zijn heel verschillend. Ze hebben allerlei leeftijden, kwamen van ver weg hierheen of zijn hier geboren. Ze huurden, kraakten of kochten hun woning of sliepen onder de brug.

Ze zetten nieuwe organisaties en bedrijven op, gaan naar de kerk en naar school, voetballen op de pleintjes. Ze drinken koffie in de nieuwe trendy cafés of in de Schakel, maken praatjes met de burens en doen boodschappen bij de supermarkten en de kleine winkeltjes in de buurt. Ze zijn ruim bemiddeld, hebben moeite om de eindjes aan elkaar te knopen of hebben zelfs die eindjes niet. Met elkaar beslaan ze ruim een halve eeuw Staatsliedenbuurtgeschiedenis.

Maar over één ding zijn ze het eens: ze willen dat de Staats een buurt voor iedereen blijft. Vanzelfsprekend is dat niet. De buurt kent op dit moment een wankele balans tussen al die verschillende bewoners. Welke kant gaat het op? Wordt de kloof tussen rijkere en armere bewoners dieper? Kan een buurtcultuur overeind blijven waarin oudere en jongere bewoners zich thuis voelen? Als buurtbewoners hebben we niet op alles invloed, de (stads)politiek en het werk van projectontwikkelaars en anderen hebben grote impact. Maar in het verleden heeft de Staats laten zien dat ze met creatief, eigenzinnig en strijdbaar optreden haar eigen toekomst wel degelijk mede vorm kan geven.

Uit de interviews komen een aantal thema's naar voren die daarbij belang-

rijk zijn. We noemen ze hier kort en hopen tijdens de expositie met velen in gesprek te komen en plannen te maken voor de Staatsliedenbuurt van morgen.

Veelkleurigheid

Bijna alle geïnterviewden waarderen de diversiteit in de buurt. Hoe behouden we die? Van een buurt van socialisten, arbeiders en kleine luyden ontwikkelde de Staats zich tot een buurt waar mensen van zeer verschillende pluimage hun plek vonden. Er waren tijden met grote gezinnen in kleine woningen en tijden waarin alleenstaande jongeren en ouderen samen het straatbeeld bepaalden. Nu zijn er weer meer gezinnen in de buurt. Mensen van kleur zijn in de buurt komen wonen, sommigen kwamen van ver hiernaartoe, anderen zijn hier geboren. Wat kunnen we gezamenlijk doen om de diversiteit voor de buurt te behouden, en meer nog: om ruimte te geven aan verschillen en elkaar te blijven ontmoeten? Onder andere Stadsdorp Westerpark zet zich hiervoor in. Op welke manier kunnen we de sfeer versterken die door veel van de mensen in dit magazine als het 'gezellige' en sociale karakter van de buurt wordt gewaardeerd?

Woningbeleid

Hoe kunnen we de balans tussen rijk en arm in de buurt behouden en zorgen dat

de minder bemiddelde bewoners hier ook kunnen blijven wonen? Initiatieven van Kerk en Buurt Westerpark, zoals burenhulp en eettafel Filah dragen hieraan bij, maar deze kunnen worden verbreed en versterkt.

De interviews laten zien dat de krakerstijd heel bepalend is geweest voor de buurt. Er is geleden onder de overlast die dit soms meebracht, maar de buurt profiteert nog steeds van vele initiatieven die door de kraakbeweging zijn opgezet, zoals De Blauwe Duim en Filmhuis Cavia. Nu woningbeleid opnieuw een cruciaal thema is, ligt de vraag op tafel: welke inzichten en initiatieven uit die tijd zijn nu nog of weer van belang? Wat is nu nodig?

Middenstand

Juist de buurtwinkeliers zijn cruciaal als het gaat om de gezelligheid in de buurt. Het praatje bij Jantje Boeketje of bij Zijlstra kan je dag maken of breken. Hoe kunnen zij worden ondersteund? Hoe kan de diversiteit in het winkelaanbod behouden worden of zelfs weer worden teruggebracht?

Het Westerpark

Het park is een geliefd toevluchtsoord van de buurt: we picknicken er, wandelen er met of zonder hond, we luieren er in de zon en spatteren er rond in het water. Maar met de nieuwe activiteiten rond de Westergasfabriek heeft het Westerpark de buurt ook sterk veranderd: er komen veel mensen van buiten, wat heeft geleid tot een verandering in de horeca en andere

voorzieningen. Er wordt genoten van het aanbod, maar ook geleden onder de overlast van festivals en markten en de stijging van de prijzen. De vraag dringt zich op: van wie is het park? Is er nog ruimte voor initiatieven en cultureel aanbod zonder winstoogmerk, gericht op het versterken van de buurt in plaats van het verdienen van geld? Kan de Nassaukerk daarin als huis van de buurt een rol spelen?

Tijdens de duur van de expositie '(T)huis in de Staats' willen we over deze en andere thema's met elkaar in gesprek gaan. Door te debatteren, te luisteren naar nog meer burens die vertellen; door met elkaar in gesprek te gaan over de fotocollages, portretten en interviews, door herinneringen op te halen over alles wat de expositie oproept en eigen verhalen, foto's en objecten te delen. Daarvoor is ruimte in de Nassaukerk, die op die manier een echt huis in de Staats wil zijn. De kerk zal regelmatig open zijn om binnen te lopen, te kijken, je te laten interviewen of te debatteren over de vraag in welke Staatsliedenbuurt jij morgen wilt wonen.

Wiel Dorssers en Erica Meijers

Projectcolofon

(t)huis in de Staats

Expositie en buurtgesprekken
vanuit de Nassaukerk
Okt-nov 2021

Een project van Stichting Kerk en Buurt Westerpark en de Nassaukerk

Portretfotografie: Peter Valckx

Collages: Philippe Velez McIntyre

Collageteksten: Rachel Meijers

Interviews: Wiel Dorssers, Hilde Dijkstra, Erica Meijers, Rachel Meijers, Jette Uittenhout en Gerrie Willemsen

Eindredactie: Wiel Dorssers en Erica Meijers

Grafisch ontwerp: Mark Schalken

Opmaak: Paulien Jansen en Mark Schalken

Projectgroep: alle bovengenoemden en Jaap Buning (fondsenwerving) en Dick Jansen (adviesing en programmering)

Met dank aan alle geportretteerden: Nora Aamour, Martijn Akkerman, Sharid, Maarten, Luan en Dali Alles, Eric Duivenvoorden, Yael Goudsmit, Tibor Mercks en Morris Abbing, Valerie Murray, Sipke van der Schaar en Henk Slooijer

Met dank aan Carla Baarspul, Desi Lieuw Hie, Stadsarchief Amsterdam, De Koperen Knoop, het bestuur en alle vrijwilligers van de Nassaukerk en stichting Kerk en Buurt Westerpark

Magazine

Oplage: 500

Drukwerk: drukwerkdeal.nl

Prijs: minimaal 5,-. Hiermee steunt u het project als geheel

Meer op: www.thuisindestaats.nl

**Voel je je thuis in de
Staatsliedenbuurt?
Is de buurt veranderd?
Wat is je lievelingsplek?**

Bewoners en passanten vertelden hun verhaal. In oktober en november te zien op een tentoonstelling in de Nassaukerk. Portretten, verhalen, objecten en collages. Een gesprek over veranderingen in de buurt.

Doe mee, deel je herinneringen, discussieer over de toekomst of kom gewoon kijken. Zie de buurt door de ogen van anderen.

Dit eenmalige magazine is onderdeel van de expositie. Interviews met bewoners worden afgewisseld met historische fotocollages van de buurt.

(t)huis
in de OKT NOV 2021
Staats

